

**Навчально – методичний центр цивільного захисту
та безпеки життєдіяльності Київської області**

**Довідник
з питань організації і ведення
цивільного захисту
на суб'єкті господарювання**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник НМЦ ЦЗ та БЖД
Київської області

п-к сл. ЦЗ _____ **Булах А.П.**
" ____ " _____ 2018 року

Довідник для керівників суб'єктів господарювання з питань організації і ведення цивільного захисту/ упорядники: Колектив циклу практичної підготовки НМЦ ЦЗ та БЖД Київської області – Біла Церква, 2018 рік.

Рецензенти:

Макаревич О.П.– завідувач методичного кабінету Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Київської області.

Циганков А.І.—Начальник циклу практичної підготовки Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Київської області.

Володін М.В. – заступник завідувача обласних курсів удосконалення керівних кадрів навчально - методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Київської області.

Затверджено на методичній раді НМЦ ЦЗ та БЖД Київської області

“ ____ ” _____ 20 ____ року (протокол № ____).

Цивільний захист (Визначення термінів)

Цивільний захист - це функція держави, спрямована на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період.

Єдина державна система цивільного захисту - сукупність органів управління, сил і засобів центральних та місцевих органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, виконавчих органів рад, підприємств, установ та організацій, які забезпечують реалізацію державної політики у сфері цивільного захисту;

Керівництво єдиною державною системою цивільного захисту здійснює Кабінет Міністрів України. Безпосереднє керівництво діяльністю єдиної державної системи цивільного захисту здійснює ДСНС.

Постійні органи управління цивільного захисту, до складу яких входять:

- ♦ керівник ЦЗ підприємства, установи та організації;
- ♦ спеціально призначена особа (штатний працівник ЦЗ) або структурний підрозділ з питань НС;

Система повсякденного управління ЦЗ об'єкта:

- ♦ чергові та диспетчерські служби;

Координуючі органи управління:

- ♦ комісія з питань НС;

Органи управління з ліквідації НС:

- ♦ спеціальна комісія з ліквідації НС;
- ♦ уповноважений керівник (УК) з ліквідації НС;
- ♦ штаб з ліквідації НС;

Сили ЦЗ підприємства, установи та організації:

- ♦ Об'єктові формування та спеціалізовані (служби) ЦЗ.

Об'єктова комісія з питань евакуації

♦

Класифікація суб'єктів господарювання за заходами цивільного захисту

Суб'єкти господарювання, віднесені до відповідних категорій цивільного захисту.

Суб'єкти господарювання, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, продовжують свою виробничу діяльність в особливий період (ПКМУ № 1734-2004-п 23.12.2004).

Суб'єкти господарювання, яким належать об'єкти проектування яких здійснюється з урахуванням вимог інженерно-технічних заходів цивільного захисту (ПКМУ № 6 від 09.01. 2014).

Суб'єкти господарювання у власності або у користуванні якого є хоча б один об'єкт, де здійснюється практична діяльність, пов'язана з радіаційними або радіаційно- ядерними технологіями.

Суб'єкти господарювання у власності або у користуванні якого є хоча б один об'єкт підвищеної небезпеки.

Суб'єкти господарювання, які забезпечують життєдіяльність міст, віднесених до відповідних груп цивільного захисту установи та організації, які належать до суб'єктів моніторингу, спостереження, лабораторного контролю і прогнозування надзвичайних ситуацій.

Потенційно небезпечні об'єкти, на яких можуть використовуватися або виготовляються, переробляються, зберігаються чи транспортуються небезпечні речовини, біологічні препарати, а також інші об'єкти, що за певних обставин можуть створити реальну загрозу виникнення аварії.

Завдання і обов'язки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту

- З**авдання і обов'язки суб'єктів господарювання
- ♦ забезпечення виконання заходів у сфері ЦЗ на об'єктах СГ;
 - ♦ забезпечення своїх працівників засобами колективного та індивідуального захисту;
 - ♦ розміщення інформації про заходи безпеки та поведінку населення у разі виникнення аварії;
 - ♦ організація та здійснення евакуаційних заходів щодо працівників та майна СГ;
 - ♦ створення об'єктових формувань ЦЗ необхідної для їх функціонування матеріально-технічної бази і забезпечення готовності таких формувань до дій за призначенням;
 - ♦ проведення оцінки ризиків виникнення НС на об'єктах СГ, здійснення заходів ЦЗ щодо неперевищення прийнятних рівнів таких ризиків та їх зменшення;
 - ♦ здійснення навчання працівників з питань ЦЗ, у тому числі правилам ТБ та ПБ;
 - ♦ проведення об'єктових тренувань і навчань з питань цивільного захисту;
 - ♦ забезпечення дотримання вимог щодо створення, зберігання, утримання, використання та реконструкції ЗС ЦЗ, які перебувають на балансі (утриманні), здійснення їх обліку;
 - ♦ створення і використання матеріальних резервів для запобігання та ліквідації наслідків НС;
 - ♦ здійснення заходів цивільного захисту, що зменшують рівень ризику виникнення НС;
 - ♦ виконання інших завдань і заходів у сфері ЦЗ, передбачених Кодексом ЦЗУ та іншими законодавчими актами.

Додатково для об'єктів підвищеної небезпеки

- ♦ створення диспетчерських служб необхідних для забезпечення безпеки ;
- ♦ декларування безпеки;
- ♦ розроблення планів локалізації та ліквідації наслідків аварій;
- ♦ забезпечення аварійно-рятувального обслуговування ОПН суб'єкта господарювання.

Функціональні обов'язки керівника цивільного захисту суб'єкта господарювання

Функціональні обов'язки очільника підприємства, установи та організації—керівника ЦЗ СГ визначаються виходячи:

- ⇒ із завдань цивільного захисту персоналу об'єкта та територій;
- ⇒ категорійності об'єкта та чисельності працюючих;
- ⇒ потенційної або реальної небезпеки техногенного та природного характеру, яка може утворитися на підпорядкованій території та за її межами.

Повноваження та функціональні обов'язки керівника цивільного захисту об'єктового рівня:

- Керівник цивільного захисту об'єкта є посадовою особою, яка одночасно здійснює керівництво адміністративною, виробничою, плановою діяльністю та діяльністю у сфері цивільного захисту на об'єкті господарської діяльності.

Основними завданнями, які покладаються на керівника підприємства, установи та організації - керівника цивільного захисту об'єкта, є:

- забезпечення захисту працівників і службовців на підприємстві у НС;
- розробка і здійснення організаційних робіт та інженерно-технічних заходів з підвищення безпеки роботи підприємства, установи, організації, стійкості їх функціонування в умовах НС;
- керівництво створенням і оснащенням формувань для ліквідації наслідків НС, здійснення контролю за їх підготовкою;
- підготовка керівного складу суб'єкта господарювання з питань ЦЗ і здійснення контролю за цією підготовкою.

На керівників потенційно небезпечних підприємств додатково:

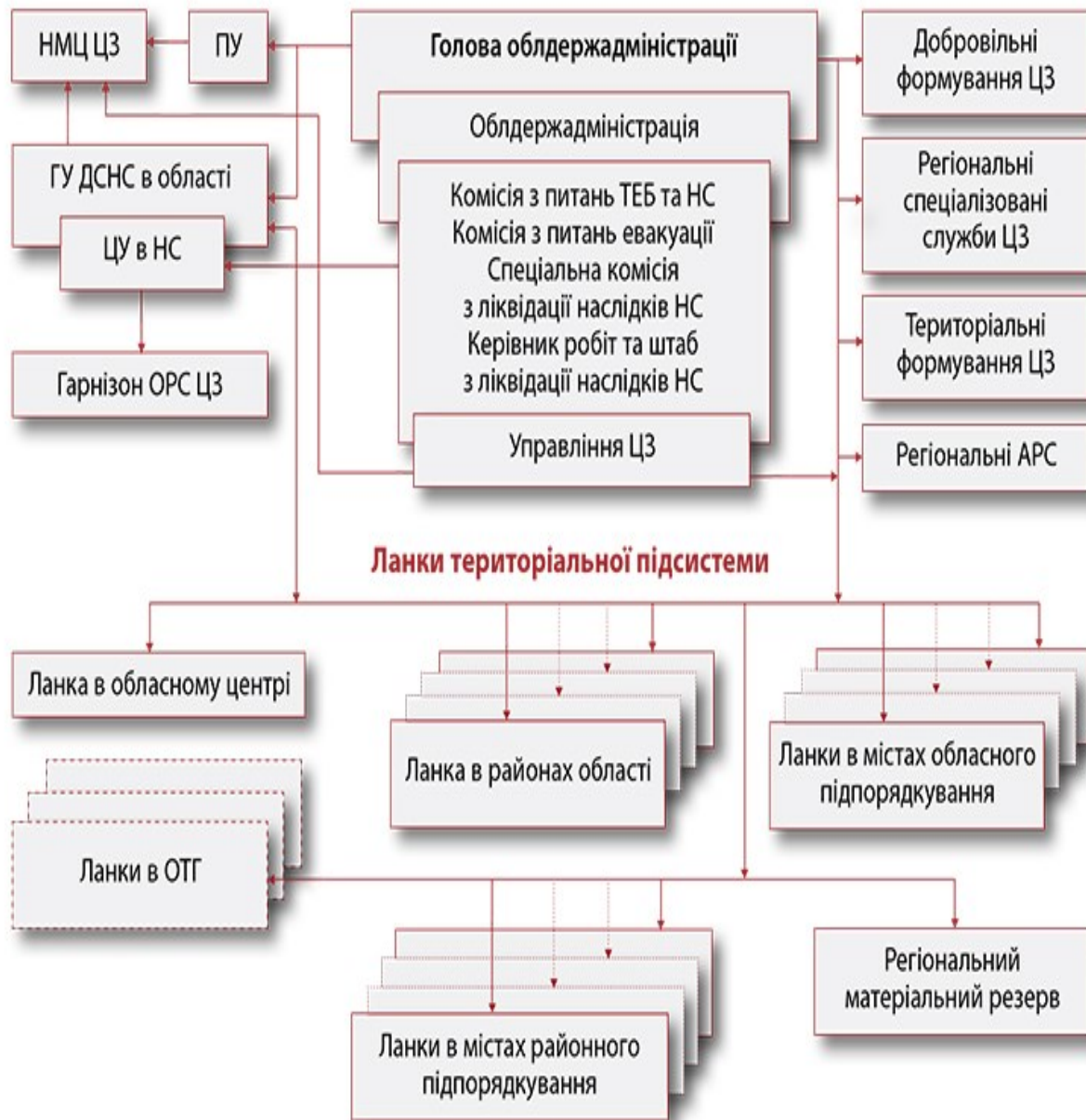
- ♦ погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади, до компетенції якого віднесено питання захисту населення і територій від НС техногенного та природного характеру;
- ♦ створення і впровадження локальної системи виявлення зараження або забруднення території та оповіщення населення у випадку аварії;
- ♦ створення, оснащення і утримання спеціалізованих формувань, готових до ефективних дій у НС;
- ♦ проведення організаційних робіт та інженерно технічних заходів з попередження виникнення НС і підвищення безпеки технології виробництва, посилення роботи з дотримання норм і правил безпеки зберігання, транспортування і використання небезпечних хімічних речовин;
- ♦ керівництво рятувальними та іншими невідкладними роботами (РІНР) у випадку аварії;
- ♦ оповіщення громадян у разі виникнення НС, які проживають у зонах можливого ураження.

Керівник ЦЗ об'єкта несе персональну відповідальність за:

- ♦ організацію і здійснення заходів у разі щодо захисту робітників та службовців об'єкта, його території та самого об'єкта, а також населення, яке мешкає в зоні ураження;
- ♦ забезпечення збереження засобів індивідуального, колективного захисту та спеціального майна ЦЗ;
- ♦ організацію і здійснення заходів щодо попередження, реагування і ліквідації НС, а у разі їх виникнення – мінімізації збитків від них;
- ♦ організацію роботи комісії з питань НС;
- ♦ організацію роботи евакокомісії;
- ♦ постійну готовність органів управління та сил ЦЗ до виконання відповідних завдань у разі виникнення НС у мирний час і особливий період;
- ♦ підготовку і навчання робітників та службовців до дій у НС.

Структура Територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ

*Скорочення: НМЦ ЦЗ – навчально-методичний центр цивільного захисту;
ПУ – пункт управління;
ГУ ДСНС – Головне управління ДСНС;
ЦУ в НС – центр управління у надзвичайних ситуаціях;
ОРС ЦЗ – оперативно-рятувальна служба ЦЗ ДСНС;
АРС – аварійно-рятувальна служба.*

Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2015 р. № 101
“Про затвердження Типового положення про територіальну підсистему єдиної державної системи цивільного захисту”.

Варіант структури об'єктової ланки ЄДС ЦЗ (у суб'єктах господарювання від 200 до 3 тисяч осіб)

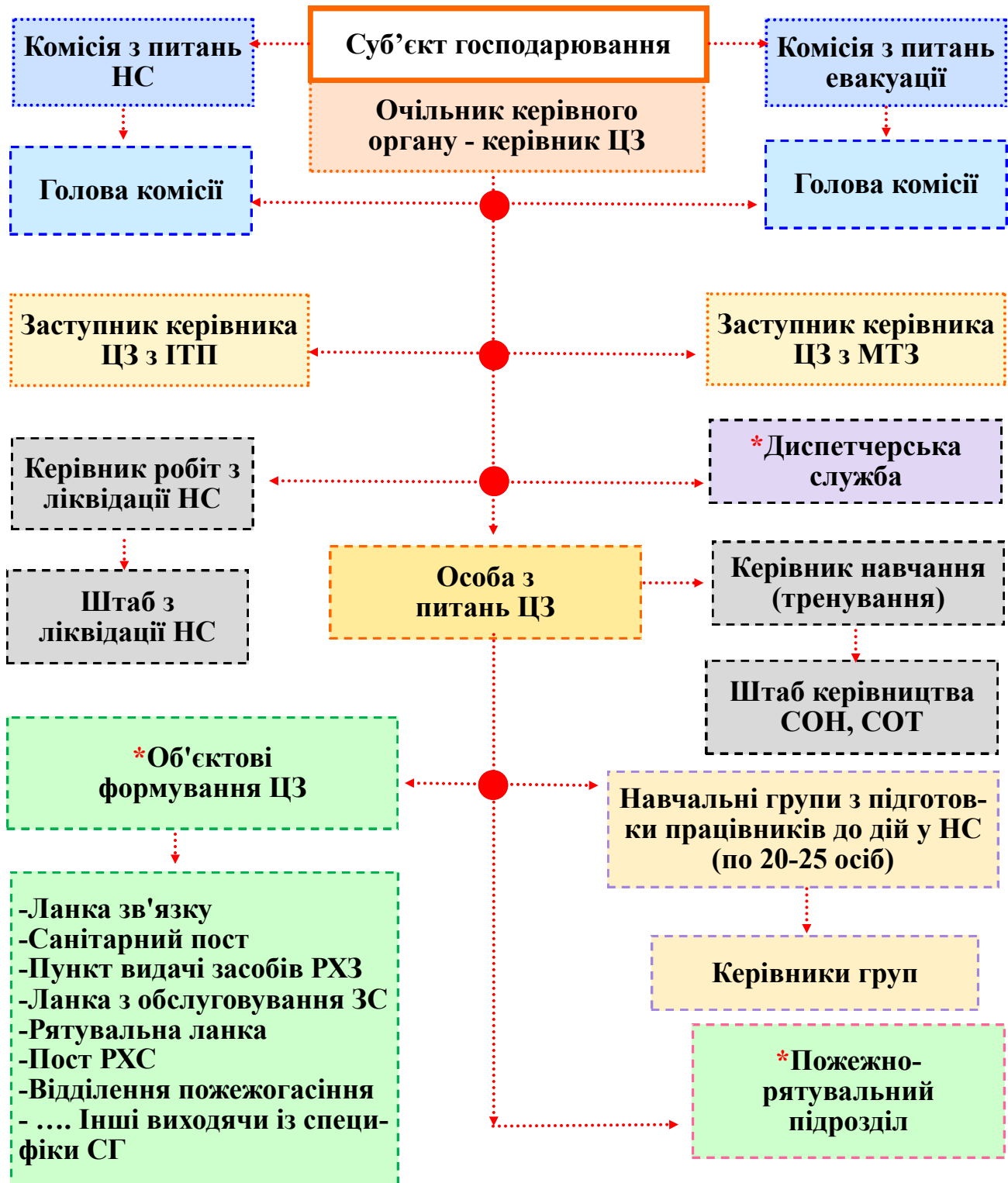

Спеціалізовані об'єктові служби створюються на СГ відповідно до вимог ПКМУ від 8.07. 2015 р. № 469

Об'єктові формування створюються на СГ відповідно до вимог ПКМУ від 9.10.2013 р. № 787
Диспетчерська служба створюється відповідно до наказу МНС України від 06.08.2002 N 186

Варіант структури об'єктової ланки ЄДС ЦЗ (у суб'єктах господарювання від 50 до 200 осіб)

Об'єктові формування створюються на СГ відповідно до вимог ПКМУ від 9.10.2013 р. № 787

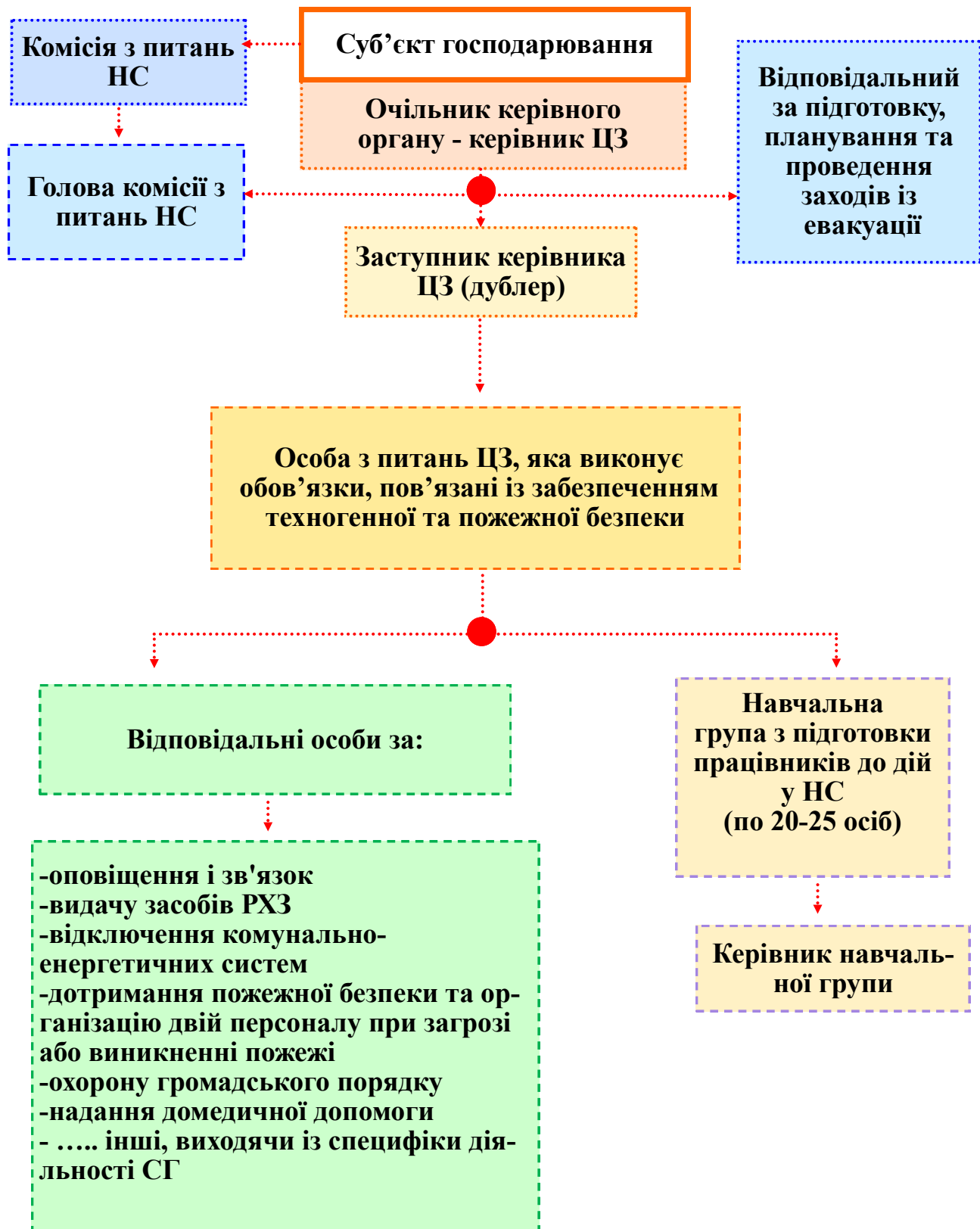
Пожежно-рятувальний підрозділ створюється на СГ відповідно до вимог ПКМУ від 7.07. 2013 р. N 564

Диспетчерська служба створюється відповідно до наказу МНС України від 06.08.2002 N 186

Варіант структури об'єктової ланки ЄДС ЦЗ (у суб'єктах господарювання до 50 осіб)

Керівник суб'єкта господарювання виходячи із специфіки діяльності об'єкта і завдань у сфері ЦЗ визначає кількість відповідальних .

Зразок наказу Про забезпечення виконання заходів у сфері ЦЗ

населений пункт **НАКАЗ** № ____ (проект)
" ____ " _____ 20__ року.

Про забезпечення виконання заходів у сфері цивільного захисту.

На виконання статті 20 Кодексу цивільного захисту України для забезпечення виконання заходів у сфері цивільного захисту з метою захисту працівників, територій та майна (найменування суб'єкта господарювання) від негативної дії небезпечних чинників можливих аварій, катастроф, надзвичайних ситуацій техногенного, природного, воєнного характеру та їх наслідків, надання допомоги постраждалим **НАКАЗУЮ:**

- 1. Безпосереднє керівництво** виконанням заходів у сфері цивільного захисту, обов'язки **керівника цивільного захисту** (найменування суб'єкта господарювання) покладаю на себе.
- 2. Виконання обов'язків заступника** (дублера) **керівника цивільного захисту** (найменування суб'єкта господарювання) покласти на (посада прізвище та ініціали).
- 3. Виконання обов'язків посадової особи з питань цивільного захисту** (найменування суб'єкта господарювання), а саме: організацію заходів цивільного захисту на суб'єкті господарювання, контроль за виконанням цих заходів, розроблення плану реагування на надзвичайні ситуації, інших планових документів, підготовку наказів з питань цивільного захисту, планів спеціальних об'єктових навчань і тренувань, покласти на (посада прізвище та ініціали).
- 4. Виконання обов'язків заступника керівника цивільного захисту** (найменування суб'єкта господарювання) з інженерно-технічних питань, а саме: підвищення стійкості роботи (найменування суб'єкта господарювання) в надзвичайних ситуаціях, безаварійною зупинкою виробництва при виникненні надзвичайних ситуацій, проведення планових інженерно-технічних заходів, пов'язаних зі зміцненням існуючих або спорудженням нових інженерних споруд для захисту людей, виробничих фондів і матеріальних цінностей, керування відновленням зруйнованого виробництва внаслідок надзвичайних ситуацій покласти на (посада прізвище та ініціали).

Зразок наказу Про забезпечення виконання заходів у сфері ЦЗ

5. Виконання обов'язків заступника керівника цивільного захисту (найменування суб'єкта господарювання) з матеріально-технічного забезпечення, а саме: організацію і планування заходів щодо матеріально-технічного забезпечення об'єктових формувань цивільного захисту при виникненні надзвичайних ситуацій мирного і воєнного часу, накопичення, зберігання, облік та видачу матеріально - технічних засобів працівникам та особовому складу об'єктових формувань цивільного захисту покласти на (посада прізвище та ініціали).

6. Для планування, організації та проведення заходів з евакуації працівників (найменування суб'єкта господарювання), матеріальних і грошових цінностей, важливих документів та цінного обладнання у відповідності з Порядком проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 року № 841, створити комісію з питань евакуації у складі:

7. Для забезпечення техногенно-екологічної безпеки, захисту пра-

голова комісії з питань евакуації:	
(прізвище та ініціали)	(посада)
секретар комісії з питань евакуації:	
(прізвище та ініціали)	(посада)
член комісії з питань евакуації:	
(прізвище та ініціали)	(посада)

цівників, території (найменування суб'єкта господарювання), запобігання і реагування на надзвичайні ситуації природного і техногенного характеру створити **комісію з питань надзвичайних ситуацій** у складі:

голова комісії з питань надзвичайних ситуацій:	
(прізвище та ініціали)	(посада)
відповідальний секретар комісії з питань надзвичайних ситуацій:	
(прізвище та ініціали)	(посада)
член комісії з питань надзвичайних ситуацій:	
(прізвище та ініціали)	(посада)

Зразок наказу Про забезпечення виконання заходів у сфері ЦЗ

8. З метою проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій , у тому числі тих, що виникли внаслідок воєнних (бойових) дій чи терористичних актів, а також проведення відновлювальних робіт у відповідності з Порядком утворення, завдань та функцій формувань цивільного захисту, який затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 9.10.2013 року № 787 створити об'єктові формування цивільного захисту:

8.1. рятувальну ланку з метою пошуку та рятування постраждалих в осередках виникнення надзвичайних ситуацій, у тому числі тих, що виникли внаслідок воєнних (бойових) дій чи терористичних актів, здійснення першочергових заходів по підтриманню життєдіяльності постраждалих і евакуацію їх в район (місце) надання кваліфікованої (долікарської) медичної допомоги у складі:

8.2. аварійно-технічну ланку з метою проведення аварійно-

керівник рятувальної ланки :

(прізвище та ініціали) (посада)

рятувальники:

(прізвище та ініціали) (посада)

(прізвище та ініціали) (посада)

технічних робіт та інших невідкладних робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій на мережах і спорудах комунально-енергетичного господарства (найменування суб'єкта господарювання), проведення відновлювальних робіт по усуненню пошкоджень на мережах і спорудах комунально-енергетичного господарства у складі:

8.3. пожежну ланку з метою забезпечення пожежної безпеки, запобігання виникненню пожеж та нещасних випадків на них, гасін-

керівник аварійно-технічної ланки :

(прізвище та ініціали) (посада)

слюсар-водопровідник (сантехнік):

(прізвище та ініціали) (посада)

слюсар-газопровідник (газозварювальник)

(прізвище та ініціали) (посада)

електромонтер:

(прізвище та ініціали) (посада)

ня пожеж всіма наявними силами і засобами до прибуття пожежних

Зразок наказу Про забезпечення виконання заходів у сфері ЦЗ

розрахунків державних пожежно-рятувальних частин, рятування людей а також надання допомоги у ліквідації наслідків інших НС у складі:

керівник пожежної ланки:
(прізвище та ініціали) (посада)

пожежні:
(прізвище та ініціали) (посада)

8.4.санітарний пост з метою надання кваліфікованої (долікарської) медичної допомоги, підтримання життєдіяльності постраждалих до прибуття бригад екстреної медичної допомоги, проведення протиепідемічних і санітарно-гігієнічних заходів на території (найменування суб'єкта господарювання) у складі:

8.5.ланку зв'язку з метою забезпечення сталого зв'язку та

начальник санітарного поста:
(прізвище та ініціали) (посада)
сандружинниці (сандружинники):
(прізвище та ініціали) (посада)
(прізвище та ініціали) (посада)

оповіщення органів управління, сил цивільного захисту і структурних підрозділів (найменування суб'єкта господарювання) в різних режимах функціонування у складі:

керівник ланки зв'язку:
(прізвище та ініціали) (посада)
телефоністи:
(прізвище та ініціали) (посада)
(прізвище та ініціали) (посада)

8.6. ланку охорони громадського порядку з метою підтримки громадського порядку на території (найменування суб'єкта господарювання) в районах розміщення об'єктових формувань цивільного захисту і забезпечення режиму допуску до місць проведення рятувальних та інших невідкладних робіт у складі:

керівник ланки охорони громадського порядку:
(прізвище та ініціали) (посада)
охоронники:
(прізвище та ініціали) (посада)
(прізвище та ініціали) (посада)

Зразок наказу Про забезпечення виконання заходів у сфері ЦЗ

- ⚠️ **(за необхідності)** З метою контролю за станом радіаційної і хімічної обстановки, спостереження за метеорологічною обстановкою, своєчасного виявлення радіоактивного та хімічного забруднення території **(найменування суб'єкта господарювання)** у межах зони відповідальності поста радіаційного і хімічного спостереження, подання сигналів "радіаційна небезпека" і "хімічна тривога", позначення межі зони радіоактивного та хімічного забруднення, у відповідності з Методичними рекомендаціями щодо організації роботи поста радіаційного і хімічного спостереження, які затверджені наказом МНС України від 11.08.2010 року № 649, створити **пост радіаційного і хімічного спостереження** у складі:

начальник поста радіаційного і хімічного спостереження:
(прізвище та ініціали) (посада)
розвідник-дозиметрист:
розвідник-хімік:

- (за необхідності)** З метою видачі засобів індивідуального захисту населенню та надання допомоги в їх підготовці до використання у відповідності з Методичними рекомендаціями щодо організації роботи пунктів видачі населенню та особовому складу об'єктових формувань цивільного захисту засобів радіаційного і хімічного захисту, які затверджені наказом МНС України від 17.06.2010 року № 472 створити **пункт видачі населенню та особовому складу об'єктових формувань цивільного захисту засобів радіаційного і хімічного захисту** у складі:

начальник пункту видачі засобів радіаційного і хімічного захисту:
(прізвище та ініціали) (посада)
заступник начальника пункту видачі засобів радіаційного і хімічного захисту:
(прізвище та ініціали) (посада)
медичний працівник:
(прізвище та ініціали) (посада)
керівник відділення розвантаження та завантаження засобів РХЗ:
(прізвище та ініціали) (посада)
вантажники:
(прізвище та ініціали) (посада)
(прізвище та ініціали) (посада)

Зразок наказу Про забезпечення виконання заходів у сфері ЦЗ

керівник відділення видачі ЗІЗОД працівникам:

(прізвище та ініціали) (посада)

технічні працівники:

(прізвище та ініціали) (посада)

(прізвище та ініціали) (посада)

керівник відділення підготовки ЗІЗОД до використання:

(прізвище та ініціали) (посада)

технічні працівники:

(прізвище та ініціали) (посада)

(прізвище та ініціали) (посада)

керівник відділення технічної перевірки фільтрувальних протигазів:

(прізвище та ініціали) (посада)

технічні працівники:

(прізвище та ініціали) (посада)

(прізвище та ініціали) (посада)

керівник відділення видачі інших засобів РХЗ

(прізвище та ініціали) (посада)

технічні працівники:

(прізвище та ініціали) (посада)

(прізвище та ініціали) (посада)

! (якщо суб'єкт господарювання є хімічно-небезпечним об'єктом) З метою ведення цілодобового спостереження за станом радіаційної і хімічної обстановки на території (найменування суб'єкта господарювання), метеорологічної обстановки в регіоні, оповіщення працюючого персоналу, чергових суб'єктів господарювання і населення, які можуть потрапити в зону можливого хімічного забруднення, про виникнення аварійної ситуації, проведення довгострокового і аварійного прогнозування у відповідності з зі статтю 20 Кодексу цивільного захисту України створити **диспетчерську службу** у складі:

керівник диспетчерської служби:

(прізвище та ініціали) (посада)

диспетчери:

(прізвище та ініціали) (посада)

(прізвище та ініціали) (посада)

(прізвище та ініціали) (посада)

Зразок наказу Про забезпечення виконання заходів у сфері ЦЗ

❗ **(за необхідності)** З метою захисту в мирний час персоналу та населення від наслідків аварій, катастроф та стихійного лиха, які загрожують масовому ураженню людей, а у воєнний час – також від сучасної зброї масового ураження у відповідності з Інструкцією щодо утримання захисних споруд, яка затверджена наказом МНС України від 9.10.2006 року № 653 створити **ланку з обслуговування захисної споруди** у складі:

керівник ланки з обслуговування захисної споруди:	
(прізвище та ініціали)	(посада)
	контролер:
(прізвище та ініціали)	(посада)
	розвідник-дозиметрист:
(прізвище та ініціали)	(посада)
	розвідник-хімік:
(прізвище та ініціали)	(посада)
	електрик-моторист:
(прізвище та ініціали)	(посада)
	слюсар з вентиляції:
(прізвище та ініціали)	(посада)
	слюсар з водопроводу і каналізації:
(прізвище та ініціали)	(посада)
	телефоніст:
(прізвище та ініціали)	(посада)
	медичний працівник:
(прізвище та ініціали)	(посада)
	комірник складу з продуктами харчування:
(прізвище та ініціали)	(посада)

9. Навчання працівників з питань цивільного захисту організувати і здійснювати у відповідності зі статтею 2.3 наказу ДСНС України від 19.02.2016 року № 83 "Організаційно-методичні вказівки з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях". Для цього утворити навчальні групи (**додаток №1**) та призначити керівників навчальних груп з підготовки працівників (**найменування суб'єкта господарювання**):

керівник навчальної групи №1:
(прізвище та ініціали) (посада)

Зразок наказу Про забезпечення виконання заходів у сфері ЦЗ

- 10. Навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту (найменування суб'єкта господарювання) організувати і здійснювати у відповідності з планом-графіком проведення їх практичної підготовки та на підставі заявки на функціональне навчання, керуючись вимогами Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 23.10.2013 року № 819.**
- 11. Навчання особового складу об'єктових формувань цивільного захисту за програмами спеціальної підготовки організувати і здійснювати у відповідності зі статтею 2.3 наказу ДСНС України від 19.02.2016 року № 83 "Організаційно-методичні вказівки з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях". Для цього утворити навчальні групи та призначити керівників навчальних груп з підготовки особового складу об'єктових формувань цивільного захисту (найменування суб'єкта господарювання):**
керівник навчальної групи №1 (керівник рятувальної ланки):	
(прізвище та ініціали)	(посада)
керівник навчальної групи №2 (керівник аварійно-технічної ланки):	
(прізвище та ініціали)	(посада)
керівник навчальної групи №3 (керівник пожежної ланки):	
(прізвище та ініціали)	(посада)
керівник навчальної групи №4 (начальник санітарного поста):	
(прізвище та ініціали)	(посада)
керівник навчальної групи №5 (керівник ланки зв'язку):	
(прізвище та ініціали)	(посада)
керівник навчальної групи №6 (керівник ланки охорони громадського порядку):	
(прізвище та ініціали)	(посада)
керівник навчальної групи №7 (начальник поста РХС) (якщо створена):	
(прізвище та ініціали)	(посада)
керівник навчальної групи №8 (начальник пункту видачі засобів РХЗ) (якщо створена):	
(прізвище та ініціали)	(посада)
керівник навчальної групи №9 (керівник диспетчерської служби) (якщо створена):	
(прізвище та ініціали)	(посада)
керівник навчальної групи №10 (керівник ланки з обслуговування ЗС) (якщо створена):	
(прізвище та ініціали)	(посада)

Зразок наказу Про забезпечення виконання заходів у сфері ЦЗ

12. Спеціальні об'єктові навчання (тренування) з питань цивільного захисту проводити у терміні, які встановлені графіком проведення та у відповідності з Рекомендаціями щодо проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту, які викладені в листу ДСНС України від 26.04.2017 року № 16-6361/161.

13. У разі виникнення надзвичайної ситуації обов'язки керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації покладаю на себе (або вказати посаду, прізвище і ініціали того, на кого ці обов'язки будуть покладені).

14. Для координації робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій створити спеціальну комісію з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації у тому ж складі, що і комісія з питань надзвичайних ситуацій.

15. Для безпосередньої організації і координації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації створити штаб з ліквідації наслідків НС у складі:

16. Для керівництва виконанням заходів щодо реагування на

начальник штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації:

(прізвище та ініціали) (посада)

члени штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації:

(прізвище та ініціали) (посада)

(прізвище та ініціали) (посада)

надзвичайну ситуацію розгорнути пункти управління (основний і запасний) керівника цивільного захисту (найменування суб'єкта господарювання). Місцями для розгортання пункту управління визначити:

основного — вказати місце; **запасного** — вказати місце.

17. Посадовій особі з питань цивільного захисту (прізвище та ініціали) у відповідності з Порядком забезпечення населення і працівників формувань та спеціалізованих служб цивільного захисту засобами індивідуального захисту, приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю, який затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 19.08.2002 року № 1200 здійснювати контроль за обсягами забезпечення працівників і особового складу формувань засобами радіаційного і хімічного захисту і щомісячно доповідати мені для прийняття відповідних рішень.

Зразок наказу Про забезпечення виконання заходів у сфері ЦЗ

⚠️ (якщо суб'єкт господарювання є об'єктом ПНО, ОПН) Заступнику керівника цивільного захисту з матеріально-технічного забезпечення (прізвище та ініціали) згідно із річним графіком створення та накопичення матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на (найменування суб'єкта господарювання) контролювати його виконання і щомісячно доповідати мені для прийняття відповідних рішень.

18. Матеріальні резерви для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на (найменування суб'єкта господарювання) розмістити і зберігати (вказати місця). Зберігання матеріальних резервів здійснювати в умовах, передбачених інструкцією з експлуатації того чи іншого виду матеріальних цінностей та відповідають технічним умовам і державним стандартам України.

Відповідальними за збереження призначити (прізвища та ініціали).
(вказати конкретно)

19. Керівникам структурних підрозділів (прізвища та ініціали) на виконання пункту 3 статті 40 Кодексу цивільного захисту України обладнати **інформаційно-довідкові куточки з питань цивільного захисту** і підтримувати їх в належному стані.

20. Заступнику керівника цивільного захисту з матеріально-технічного забезпечення (прізвище та ініціали) з метою перевірки утримання у справному стані засобів цивільного та протипожежного захисту (найменування суб'єкта господарювання) скласти графік перевірки і подати мені на затвердження. Термін виконання: (вказати).

21. Посадовій особі з питань цивільного захисту (прізвище та ініціали) у відповідності з Табелем термінових та строкових донесень з питань цивільного захисту здійснювати своєчасні доповіді до управління (відділу) цивільного захисту і територіального органу ДСНС України.

22. Посадовій особі з питань цивільного захисту (прізвище та ініціали) раз на квартал готувати матеріали для проведення службової наради з питань цивільного захисту. Дати проведення нарад буду визначати особисто.

23. Посадовій особі з питань цивільного захисту (прізвище та ініціали) наказ довести до всіх працівників захисту (найменування суб'єкта господарювання) в частині їх стосовної.

Основні керівні документи з питань цивільного захисту

1. Кодекс цивільного захисту, затверджений 2 жовтня 2012 року, Закон № 5403-VI.
2. Постанова КМ України № 11 від 09.01.2014”Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту”
3. Постанова КМ України від 30 жовтня 2013 р. № 841«Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».
4. Постанова КМ України від 27 вересня 2017 р. № 733 “Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв’язку у сфері цивільного захисту “.
5. Постанова КМ України від 23 жовтня 2013 р. № 819 “Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов’язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту”
6. Постанова КМ України від 26 червня 2013 р. № 444 “Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях”.
7. Постанова КМ України від 26 червня 2013 р. № 443 “Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту”.
8. Постанова КМ України від 9 жовтня 2013 р. № 787 “Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту”

1. Наказ МВС України від 30.12.2014 № 1417 “Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні”
2. Наказ МВС України від 31.01.2015 №113 “Про затвердження Примірною положення про формування ЦЗ”.
3. Наказ МВС України від 10.07.2017 № 579 “Про затвердження Методики планування заходів з евакуації”
4. Наказ МВС України від 26.12.2014 № 1406 ”Про затвердження Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації”

Основні керівні документи з питань цивільного захисту

1. **Наказ ДСНС України від 08.08.2014 № 458** “Про затвердження Програми загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях”
2. **Наказ ДСНС України від 12.07.2016 N 335** “Про затвердження Примірного переліку документів з питань цивільного захисту, що розробляються центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання”
3. **Наказ ДСНС України від 19.02.2016 № 83** “ Про затвердження Організаційно-методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях”
4. **Наказ МНС України від 02.04.2004 № 152** “Про затвердження Правил експлуатації вогнегасників “
5. **Наказ МНС України від 17.06.2010 № 472** “Про затвердження методичних рекомендацій щодо організації роботи пунктів видачі населенню та особовому складу невоєнізованих формувань засобів радіаційного і хімічного захисту “
6. **Наказ МНС України від 09.10.2006 N 653** “Про затвердження Інструкції щодо утримання захисних споруд ЦЗ”
7. **Наказ МНС України від 11.08.2010 № 649** “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації роботи поста радіаційного і хімічного спостереження “
8. **Наказ МНС України від 07 вересня 2010 року № 761** “Про затвердження Методичних рекомендацій з питань організації планування та проведення евакуаційних заходів на об'єктах господарської діяльності у разі виникнення надзвичайних ситуацій”
9. **ДСТУ 5058:2008** Національний стандарт України “Навчання населення діям у НС”
10. **Лист ДСНС від 26.04.2017 № 16-6361/161** Методичні рекомендації щодо проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту
11. **Лист ДСНС України від 06.03.2015 № 17-3/739** Методичні рекомендації щодо складання планів реагування на СГ.

Перелік документів з питань цивільного захисту, що розробляються суб'єктами господарювання

N з/п	Найменування документа	понад 50 осіб	до 50 осіб	Підстава
Організаційно-розпорядчі документи				
1	Наказ Про організацію та удосконалення системи цивільного захисту суб'єкта господарювання	+	+	Кодекс ЦЗ України N 5403-VI
2	Положення про комісію з питань надзвичайних ситуацій	+	+	ПКМУ від 9.01.2014 р. N 11
3	Положення про спеціальну комісію з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації	+	+	ПКМУ від 9.01.2014 р. N 11
Документи щодо планування заходів з питань ЦЗ				
4	План реагування на надзвичайні ситуації	+	-	Кодекс ЦЗ України N 5403-VI
5	Інструкція щодо дій персоналу суб'єкта господарювання у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій	-	+	Кодекс ЦЗ України N 5403-VI
6	План локалізації і ліквідації наслідків аварій(*для ОПН)	+	+	Кодекс ЦЗ України N 5403-VI
7	План цивільного захисту на особливий період (*якщо продовжують роботу в особливий період)	+	+	Кодекс ЦЗ України N 5403-VI
Документи щодо утворення та діяльності сил ЦЗ				
8	Розпорядчий акт про утворення об'єктових спеціалізованих служб цивільного захисту (*якщо такі створені)	+	-	Кодекс ЦЗ України N 5403-VI
9	Положення про об'єктову спеціалізовану службу цивільного захисту (*якщо такі створені)	+	-	ПКМУ від 8.07..2015 № 469
10	Розпорядчий акт про утворення об'єктових формувань цивільного захисту (*якщо такі створені)	+	-	ПКМУ від 9.10.2013 № 787
11.	Положення про формування цивільного захисту (*якщо такі створені)	+	-	ПКМУ від 9.10.2013 № 787

Перелік документів з питань цивільного захисту, що розробляються суб'єктами господарювання

N з/п	Найменування документа	понад 50 осіб	до 50 осіб	Підстава
Документи з організації зв'язку і оповіщення				
12	Схема оповіщення	+	+	ПКМУ від 27.09.2017 № 733
Документи щодо організації інженерного захисту				
13	Розпорядчий акт про створення фонду захисних споруд цивільного захисту (*якщо такі створені)	+	+	Кодекс ЦЗ України N 5403-VI
14	Книги обліку захисних споруд ЦЗ (сховищ, протирадіаційних укриттів)	+	+	Кодекс ЦЗ України N 5403-VI
15	Паспорти захисних споруд цивільного захисту (сховищ, протирадіаційних укриттів)	+	+	Наказ МНС від 09.10.2006 №653
16	План приведення захисної споруди у готовність	+	+	Наказ МНС від 09.10.2006 №653
17	Акт технічної інвентаризації захисної споруди	+	+	Наказ МНС від 10.06.2009 №390
18	Облікові картки захисних споруд цивільного захисту (сховищ, протирадіаційних укриттів)	+	+	Наказ МНС від 10.06.2009 №390
19	Матеріали про списання захисних споруд ЦЗ (акти про стан захисної споруди та матеріали, що до нього додаються)	+	+	ПКМУ від 8.04.1999 №567
Документи з питань евакуації				
20	План евакуації населення (персоналу) .	+	+	ПКМУ від 30.10.2013 №841
21	Карта (схема) до Плану евакуації населення (персоналу)	+	+	Наказ МНС від 06.09.2004 №44
22	План евакуації матеріальних і культурних цінностей.	+	+	ПКМУ від 30.10.2013 №841
23	Розпорядчий акт про створення тимчасових органів з евакуації	+	+	ПКМУ від 30.10.2013 №841

Перелік документів з питань цивільного захисту, що розробляються суб'єктами господарювання

№ з/п	Найменування документа	понад 50 осіб	до 50 осіб	Підстава
Документи з питань радіаційного і хімічного захисту				
24	Наказ про створення постів радіаційного і хімічного спостереження (*якщо такі створені)	+	-	Наказ МНСвід 06.08.2002 №186
25	Обсяги забезпечення населення і працівників формувань цивільного захисту засобами радіаційного та хімічного захисту	+	+	ПКМУ від 19.08.2002 №1200
Документи з підготовки органів управління і навчання населення				
25	Програма загальної підготовки працівників	+	+	ПКМУ від 26.06.2013 №444
26	Програма спеціальної підготовки працівників, що входять до складу спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту (*для ОПН, стратегічних, категоризованих)	+	-	ПКМУ від 26.06.2013 №444
27	Програма додаткової підготовки з техногенної безпеки працівників (*для ОПН)	+	+	ПКМУ від 26.06.2013 №444
28	Програма пожежно-технічного мінімуму для працівників (*для об'єктів з підвищеною пожежнебезпекою)	+	+	ПКМУ від 26.06.2013 №444
29	Програма прискореної підготовки працівників до дій в особливий період (*для об'єктів що працюють в особливий період)	+	+	ПКМУ від 26.06.2013 №444
30	Графік проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту	+	+	ПКМУ від 26.06.2013 №444
31	Заявка на функціональне навчання	+	+	Наказ МВС від 21.10.2014 №1112
32	Наказ про підготовку і проведення спеціального об'єктового навчання з питань цивільного захисту	+	-	Лист ДСНС від 26.04.2017№ 16-6361/161
33	Наказ про підготовку і проведення спеціального об'єктового тренування	+	+	Лист ДСНС від 26.04.2017№ 16-6361/161

Перелік документів з питань цивільного захисту, що розробляються суб'єктами господарювання

№ з/п	Найменування документа	понад 50 осіб	до 50 осіб	Підстава
34	План проведення спеціального об'єктового навчання (тренування) з питань цивільного захисту	+	+	Лист ДСНС від 26.04.2017№ 16-6361/161
35	Акт оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення навчання з питань цивільного захисту	+	-	Лист ДСНС від 26.04.2017№ 16-6361/161
36	План-календар спеціального об'єктового тренування спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту	+	-	Лист ДСНС від 26.04.2017№ 16-6361/161
37	План проведення спільного об'єктового тренування спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту (*якщо такі створені)	+	-	Лист ДСНС від 26.04.2017№ 16-6361/161
38	План проведення протипожежних тренувань	+	+	Лист ДСНС від 26.04.2017№ 16-6361/161
39	План проведення протиаварійного тренування (*для ОПН)	+	+	Лист ДСНС від 26.04.2017№ 16-6361/161
40	Наказ про стан готовності підприємства, установи, організації до вирішення завдань цивільного захисту (*за підсумками СОН)	+	-	Лист ДСНС від 26.04.2017№ 16-6361/161
41	Звіт про організацію проведення спеціального об'єктового навчання (тренування) з питань цивільного захисту	+	+	Лист ДСНС від 26.04.2017№ 16-6361/161
42	Журнал обліку підготовки спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту	+	-	Лист ДСНС від 26.04.2017№ 16-6361/161
43	Журнал обліку протипожежних та протиаварійних тренувань і навчальних тривог	+	+	Лист ДСНС від 26.04.2017№ 16-6361/161
44	Інформаційно-довідковий куточок з питань цивільного захисту	+	+	ПКМУ від 26.06.2013 №444

Перелік документів з питань цивільного захисту, що розробляються суб'єктами господарювання

N з/п	Найменування документа	понад 50 осіб	до 50 осіб	Підстава
Документи з питань створення та використання матеріальних резервів				
45	Номенклатура та обсяги матеріального резерву для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (*для ОПН ,ЛНО)	+	+	ПКМУ від 30.09.2015 №775
46	Рішення про визначення місць розміщення матеріальних резервів (*для ОПН ,ЛНО)	+	+	ПКМУ від 30.09.2015 №775
47	Річні графіки створення та накопичення матеріальних резервів (*для ОПН ,ЛНО)	+	+	ПКМУ від 30.09.2015 №775
Документи з питань техногенної безпеки				
48	Регламент надання інформації про аварію (*для ОПН ,ЛНО)	+	+	Наказ МНСвід 15.08.2007 №557
49	Журнал реєстрації вступного інструктажу з питань техногенної безпеки	+	+	Наказ МНСвід 15.08.2007 №557
50	Інструкція щодо виконання вимог техногенної безпеки та порядку дій персоналу в разі виникнення аварійної ситуації (аварії)	+	+	Наказ МНСвід 15.08.2007 №557
51	Результати ідентифікації об'єкта підвищеної небезпеки (*для ОПН ,ЛНО)	+	+	ЗУ Про ОПН
52	Декларація безпеки об'єкта підвищеної небезпеки (*для ОПН ,ЛНО)	+	+	ЗУ Про ОПН
Документи з питань пожежної безпеки				
52	Наказ (інструкція тощо) щодо встановлення протипожежного режиму на об'єкті	+	+	Наказ МВСвід 30.12.2014 №1417
53	Інструкції про заходи пожежної безпеки	+	+	Наказ МВСвід 30.12.2014 №1417
54	Плани (схеми) евакуації людей на випадок пожежі (*для об'єктів з масовим перебуванням людей)	+	-	Наказ МВСвід 30.12.2014 №1417
55	Інструкція, що визначає дії персоналу щодо забезпечення безпечної та швидкої евакуації людей	+	-	Наказ МВСвід 30.12.2014 №1417

Перелік документів з питань цивільного захисту, що розробляються суб'єктами господарювання

№ з/п	Найменування документа	понад 50 осіб	до 50 осіб	Підстава
Документи з питань пожежної безпеки				
56	Інструкція для працівників охорони (сторожів, вахтерів, вартових) щодо контролю за додержанням протипожежного режиму, огляду території і приміщень, порядку дій у разі виявлення пожежі, спрацювання систем протипожежного захисту	+	+	Наказ МВСвід 30.12.2014 №1417
57	Декларація відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки	+	+	Кодекс ЦЗ України N 5403-VI
Документи з питань пожежно-рятувальних робіт				
58	Розпорядчий акт про утворення відомчої пожежної охорони	+	+	ПКМУ від 9.01.2015 №5
59	Договір про закупівлю робіт з охорони від пожеж	+	+	Наказ МНСвід 21.03.2012 №621

Примірний перелік документів з питань цивільного захисту, що розробляються центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання, затверджений наказом ДСНС від 12.07.2016 року №335 та призначений для впорядкування ведення документації з питань ЦЗ у світлі вимог нормативно-правових актів.

Комісія з питань надзвичайних ситуацій суб'єкта господарювання

Комісії з питань НС створюються на підприємствах, установах та організаціях згідно з наказами керівників цих об'єктів.

Правовою основою їх діяльності є нормативно-правові акти в сфері ЦЗ та положення про комісії з питань НС.

Основним напрямком в роботі комісії з питань НС є планування та реалізація заходів з запобігання, реагування та ліквідації наслідків НС, збереження життя і здоров'я робітників та службовців, основних виробничих фондів та засобів виробництва, матеріальних та культурних цінностей, навколишнього середовища у НС.

Основні завдання, покладені, на комісії з питань НС полягають у :

- ♦ забезпеченні виконання завдань ЦЗ;
- ♦ забезпеченні безаварійної роботи суб'єкта господарювання в режимі повсякденного функціонування та у разі виникнення НС;
- ♦ організації першочергових заходів з ліквідації наслідків НС на об'єкті та у разі поширення на його територію інших НС.

Відповідно до покладених завдань об'єктова комісія:

а) у режимі повсякденного функціонування:

- ♦ забезпечує реалізацію рішень, прийнятих на засіданнях Державної, регіональної, місцевої комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та НС, що стосуються сфери діяльності суб'єкта господарської діяльності;
- ♦ готує і подає керівнику ЦЗ пропозиції щодо визначення завдань відповідним керівникам структурних підрозділів та посадовим особам підприємств, установ та організацій у цій сфері;
- ♦ організовує виконання цільових і науково-технічних програм і заходів у сфері ЦЗ;
- ♦ розглядає питання щодо підготовки відповідних пропозицій до голови районної, міської державної адміністрації щодо спільного вирішення питань безпеки об'єкта, населення, яке проживає в зоні можливого ураження у разі виникнення НС;

Завдання комісії відповідно до режимів діяльності ЄДС ЦЗ

- ♦ координує діяльність об'єктових та інших формувань, залучених для ліквідації наслідків НС на об'єкті;
- ♦ визначає рівень безпеки об'єкта та шляхи його підвищення;
- ♦ контролює заходи, пов'язані з паспортизацією об'єкта, декларуванням, розробкою планів локалізації і ліквідації аварійних ситуацій та аварій, з ідентифікацією об'єкта, у разі визначення його як об'єкта підвищеної небезпеки;
- ♦ здійснює заходи щодо функціонування локальних систем оповіщення та інформування населення, підтримки їх у працездатному стані;

б) у режимі підвищеної готовності:

- ♦ вживає заходів щодо активізації роботи, пов'язаної з веденням спостереження та здійсненням контролю за станом довкілля, перебігом НС, що поширюються або можуть поширитися на територію об'єкта, обстановкою на об'єктах підвищеної небезпеки і потенційно небезпечних, прилеглих до них територій, прогнозування можливості виникнення НС та її масштабів;
- ♦ організовує першочергові заходи щодо запобігання виникненню НС на території об'єкта;
- ♦ розглядає пропозиції спеціалістів та посадових осіб про заходи із запобігання та ліквідації наслідків НС, забезпечення безаварійного функціонування виробництва за умов НС або зупинки його з метою запобігання виникненню НС.

в) у режимі надзвичайної ситуації:

- ♦ у разі необхідності створює штаби з ліквідації НС техногенного та природного характеру для проведення аварійно-рятувальних робіт;
- ♦ в окремих випадках для розслідування причин та надання допомоги в ліквідації НС та їх наслідків надає пропозиції щодо створення спеціальної комісії з ліквідації НС техногенного та природного характеру об'єктового рівня;
- ♦ забезпечує координацію всіх сил і засобів підприємств, установ та організацій, залучених для ліквідації наслідків НС на об'єкті, та вжиття ними першочергових заходів;
- ♦ взаємодіє з відповідними комісіями інших об'єктів підвищеної небезпеки;

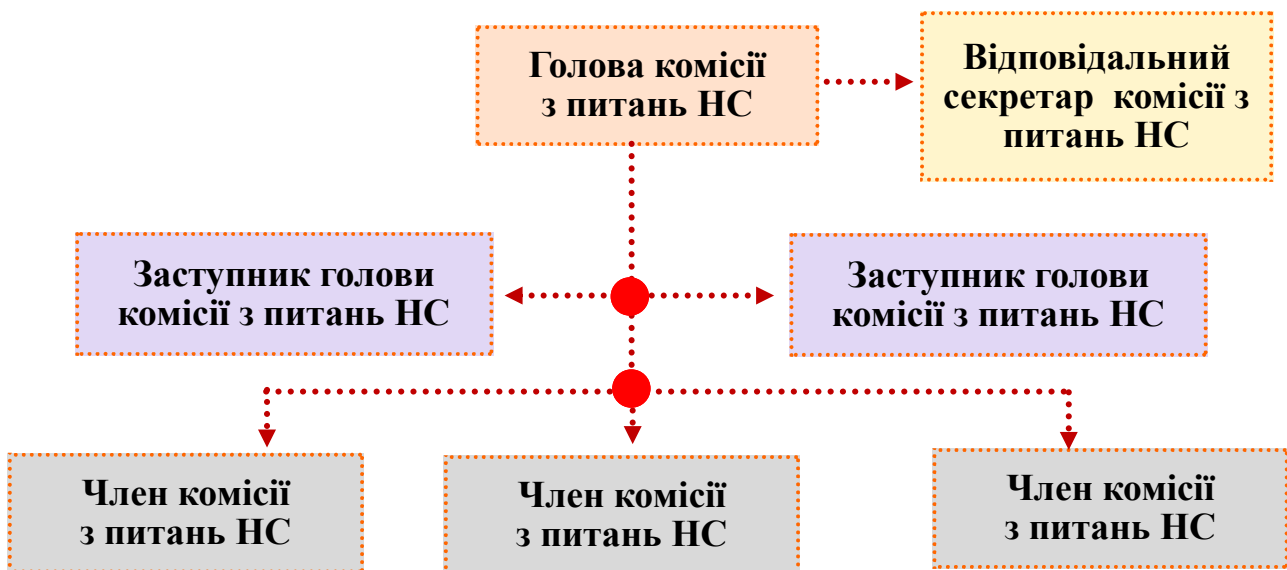

Структура об'єктової комісії з питань НС

- ♦ розглядає пропозиції та організовує визначення розміру збитків, заподіяних внаслідок виникнення НС на об'єкті;
- ♦ вивчає обставини, що склалися в результаті виникнення НС, та подає інформацію до місцевої комісії стосовно вжитих заходів, пов'язаних з реагуванням на НС, причин її виникнення та пропозиції щодо подальших дій із запобігання поширення НС.

Структура комісії з питань НС (**варіант**)

Голова комісії та його заступники призначаються рішенням начальника ЦЗ об'єкта. Загальний склад комісії затверджується начальником ЦЗ об'єкта, персональний - визначається головою комісії.

Головою комісії з питань НС, за звичай, призначається головний інженер або інший провідний заступник керівника підприємства, установи та організації, оскільки найбільша кількість НС техногенного та природного характеру.

Голова комісії має двох заступників та секретаря комісії: перший заступник голови комісії – штатний працівник з питань ЦЗ (спеціально призначена особа з питань НС), другий - заступник головного інженера з виробничої діяльності.

До складу комісії входять члени комісії - керівники структурних підрозділів об'єкта, які виконують функції та завдання в сфері ЦЗ відповідно за напрямками своєї виробничої діяльності.

Організація роботи об'єктової комісії з питань НС

Основними документами комісії є:

- ♦ рішення про створення комісії з питань НС;
- ♦ положення про комісії з питань НС;
- ♦ календарний план роботи комісії на поточний рік;
- ♦ протокол засідання комісії;
- ♦ функціональні обов'язки голови комісії, заступників голови, членів комісії,
- ♦ робочої групи;
- ♦ довідки термінових донесень та аналітичні довідки про ліквідацію наслідків НС.

Управління та організація роботою комісій з питань НС.

Загальне керівництво роботою комісії з питань НС здійснює її голова, а у разі відсутності голови – за його дорученням один із його заступників.

Об'єктова комісія проводить засідання за необхідністю, **але не менше одного разу на півріччя**. Рішення об'єктової комісії приймається колегіально, відкритим голосуванням присутніми на засіданні її членами і оформляється протоколом, який підписується головою та відповідальним секретарем об'єктової комісії.

Рішення об'єктової комісії, прийняті у межах її повноважень, є обов'язковими для виконання всіма посадовими особами та працівниками суб'єкта господарювання.

Умови праці членів комісій

На час виконання обов'язків у складі комісії за їх членами зберігається середній заробіток за основним місцем роботи.

Оплата праці членів комісії під час ліквідації наслідків НС за умов загрози для життя і здоров'я регулюється відповідними постановами Кабінету Міністрів України за рішенням керівника підприємства, установи та організації у кожному конкретному випадку.

Забезпечення роботи членів комісій

Транспортне та все інше забезпечення членів комісії у повсякденній діяльності та під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється за рахунок підприємства, установи та організації.

Евакуаційні заходи на суб'єктах господарювання

Евакуаційні заходи плануються у мирний час для здійснення організованої евакуації працівників об'єктів та членів їхніх сімей:

- ♦ із зон небезпечного радіоактивного забруднення навколо атомних електростанцій (для АЕС до 4 ГВт у радіусі 30 км зони та для АЕС більше 4 ГВт у радіусі 50 км зони);
- ♦ із зон можливого катастрофічного затоплення (з 4-годинним добіганням проривної хвилі);
- ♦ із районів виникнення стихійного лиха (масових лісових і торф'яних пожеж, землетрусів, зсувів, паводків, підтоплень);
- ♦ із зон можливого хімічного забруднення внаслідок аварії на хімічно-небезпечних об'єктах.

В інших випадках евакуація здійснюється у безпечні місця визначені планом евакуації.

Загальне керівництво плануванням та проведенням евакуаційних заходів на об'єктах господарювання здійснює керівник об'єкта. **Безпосереднє керівництво** підготовкою до проведення евакуаційних заходів на об'єктах покладається на об'єктову евакуаційну комісію (групу), яка взаємодіє з міською (районною) евакуаційною комісією, організовує обмін інформацією з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування у безпечних районах розміщення. **Головою об'єктової евакуаційної комісії** (групи) призначається заступник керівника об'єкта, заступником голови — начальник відділу або сектору кадрів або працівник, який відповідає за роботу з персоналом, секретарем комісії — спеціально визначена особа, яка відповідає за цивільний захист на об'єкті. Персональний склад евакуаційних органів визначається наказами керівників об'єктів. **Для планування, підготовки та проведення евакуаційних заходів, приймання і розміщення працівників об'єктів та членів їхніх сімей за наказами керівників об'єктів незалежно від форм власності і підпорядкування створюються евакуаційні органи:** евакуаційні комісії, збірні евакуаційні пункти проміжні пункти евакуації та приймальні евакуаційні пункти .

На суб'єктах господарювання з чисельністю працівників до 50 осіб — евакуаційні комісії не створюються, а призначається відповідальна особа.

Типова структура евакуаційної комісії об'єкта

Основним завданням евакуаційної комісії у мирний час об'єкта є:

- ♦ спільно із службами цивільного захисту об'єкта — відпрацювання плануючої документації з організації евакуаційних заходів;
- ♦ розроблення та здійснення заходів щодо освоєння закріпленого району (пункту) розміщення, підготовка поквартирної схеми розміщення працівників та членів їхніх сімей у позаміській зоні;
- ♦ підготовка пропозицій начальнику цивільного захисту об'єкта про склад ЗЕП, призначення начальників евакуаційних ешелонів, старших автомобільних і піших колон;
- ♦ відповідає за планування, підготовку, організацію і проведення евакуаційних заходів.

Порядок розроблення Плану евакуації об'єкта на надзвичайні ситуації

Плани евакуації працівників об'єкта розробляються відповідними евакуаційними комісіями та складається з розділів:

1. Загальна характеристика об'єкта.
2. Порядок оповіщення працівників та членів їхніх сімей про початок евакуації.
3. Терміни та порядок проведення евакуації за видами надзвичайних ситуацій і загальний термін евакуації.
4. Визначення евакуаційних напрямків, маршрутів евакуації, довжини маршрутів та часу на переміщення працівників і членів їхніх сімей до кінцевих пунктів.
5. Організація прийому, розміщення, захисту та життєзабезпечення евакуйованих у безпечному районі.
6. Організація і здійснення заходів щодо видів забезпечення евакуації:
 - транспортне,
 - інженерне,
 - медичне,
 - матеріально-технічне,
 - продовольче,
 - охорони громадського порядку і безпеки дорожнього руху,
 - інформаційне.

При розробленні Плану евакуації об'єкта передбачається: Розділ «Часткова евакуація» з відповідними розрахунками.

Порядок оповіщення працівників та членів їхніх сімей про початок евакуації здійснюється згідно затвердженого календарного плану приведення в готовність та розробленої схеми (списку) оповіщення працівників та членів їхніх сімей.

План евакуації об'єкта підписується головою об'єктової евакуаційної комісії, узгоджується з усіма службами цивільного захисту міста (району) і територіальним органом управління у справах захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, підписи їх керівників повинні бути скріпленні печатками, які його узгодили та затверджуються керівником об'єкта.

План евакуації об'єкта вводиться в дію у разі виникнення надзвичайної ситуації відповідно до встановленого порядку.

Зразок схеми евакуації із приміщень об'єкта

ПЛАН ЕВАКУАЦІЇ

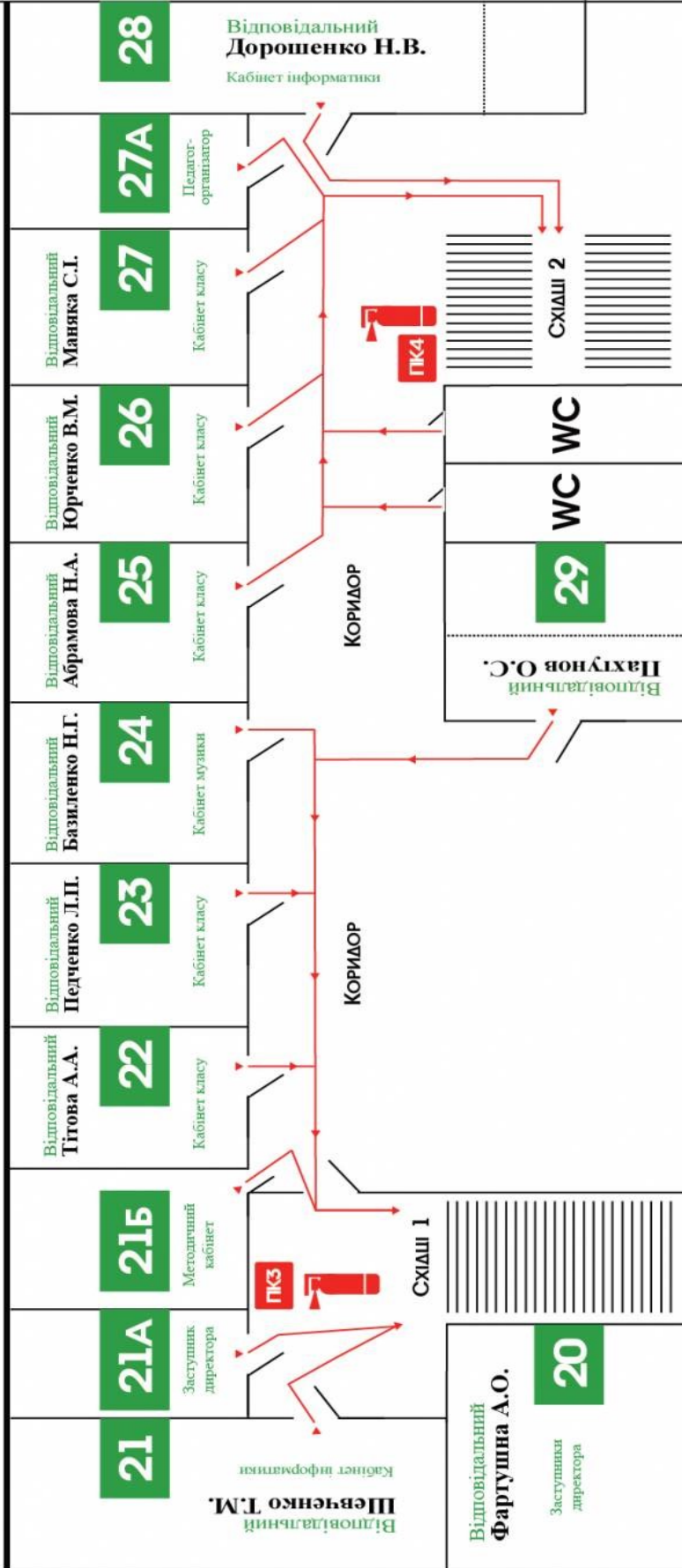
2

ПОВЕРХ

ПЛАН ПРОТИПОЖЕЖНОЇ ЕВАКУАЦІЇ З ДРУГОГО ПОВЕРХУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор СШ №52
В.М. ШЕВЧЕНКО
25 серпня 2011р.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА ПК3
ФАРТУШНА А.О.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА ПК4
МАНЯКА С.І.

Об'єктові системи оповіщення (ПКМ України від 27.09. 2017 р. № 733)

Об'єктові системи оповіщення забезпечують оповіщення керівників та інших працівників об'єкта, осіб, які постійно або тимчасово перебувають на території об'єкта або в його охоронних зонах, про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій.

Об'єктові системи оповіщення створюються і функціонують на об'єктах підвищеної небезпеки, об'єктах з масовим перебуванням людей, в інтернатних закладах (для дітей, осіб з фізичними, психічними, інтелектуальними та сенсорними порушеннями, осіб похилого віку), закладах охорони здоров'я, які мають ліжковий фонд, пенітенціарних установах, на підприємствах, в установах і організаціях УТОСу та УТОГУ, на інших підприємствах, в установах і організаціях, що надають послуги особам з інвалідністю та маломобільним групам населення, визначених місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, або за місцем роботи зазначених осіб, на промислових підприємствах, вузлових залізничних станціях, у шахтах, місцях збереження небезпечних речовин, на яких зона можливого ураження у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій не поширюється за їх територію.

До складу об'єктової системи оповіщення входять спеціалізовані технічні засоби попередження та інформування населення в місцях масового перебування людей та інші технічні засоби оповіщення.

Посадові особи підприємств, установ, організацій, до компетенції яких належать питання організації оповіщення і зв'язку під час загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації, забезпечують:

- ♦ готовність систем оповіщення до дій за призначенням;
- ♦ створення необхідного резерву апаратури і технічних засобів, запасних частин;

Організація оповіщення на території окремої будівлі

Одним із важливих завдань системи оповіщення на територіях та об'єктах є організація оповіщення на території окремої будівлі, окремого корпусу (готель, торговельний або спортивний комплекс, освітні заклади тощо).

Це особливо важливо на випадок виникнення пожеж.

Оповіщення та управління евакуацією людей, тексти повідомлень при пожежі, повинні забезпечувати:

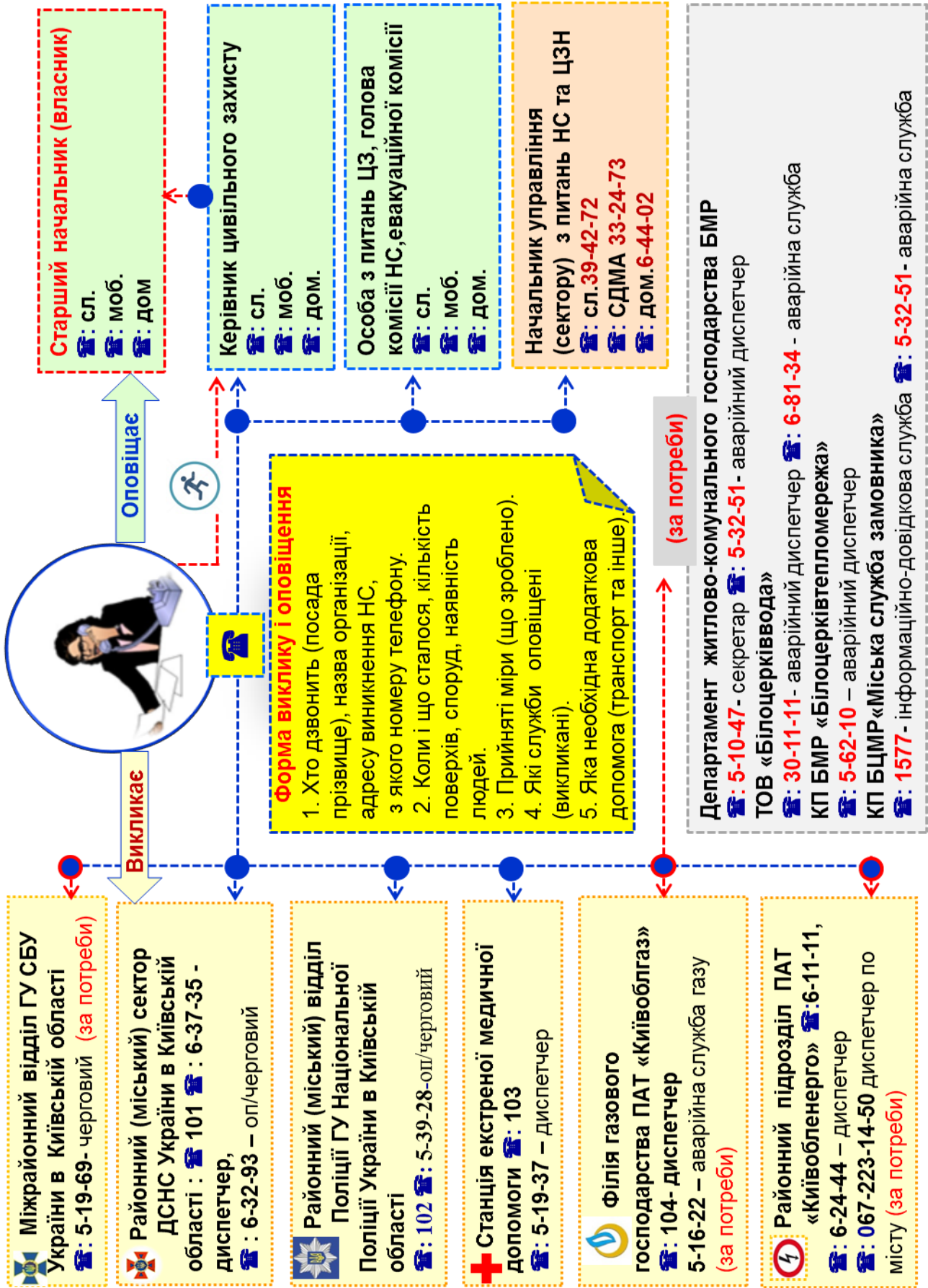
- ♦ доведення до людей постійного або тимчасового перебування у всіх приміщеннях будівель візуальними та звуковими сигналами;
- ♦ напрямку руху та інші заходи щодо забезпечення безпеки людей;
- ♦ запобігання паніки та інших явищ, що ускладнюють евакуації;
- ♦ освітлення маршрутів евакуації в приміщеннях (знаки евакуації);
- ♦ дистанційне відкриття дверей виходів;
- ♦ інформація повинна бути вище рівня шуму.

В будівлях і спорудах з цілодобовим знаходженням людей, які відносяться до людей з обмеженими можливостями (інваліди з ураженням опорно-рухового апарату, особи з вадами зору та слуху, а також люди похилого віку і тимчасово непрацездатні), повинні забезпечуватися своєчасне отримання доступної та якісної інформації про пожежу, яка включає дублювання світлової, звукової та візуальної сигналізації, яка підключена до системи оповіщення людей про пожежу.

Алгоритм проведення оповіщення черговим (відповідальним) при аварійних подіях та НС

Алгоритм дій суб'єктів, які забезпечують процес оповіщення у разі загрози або виникнення аварії

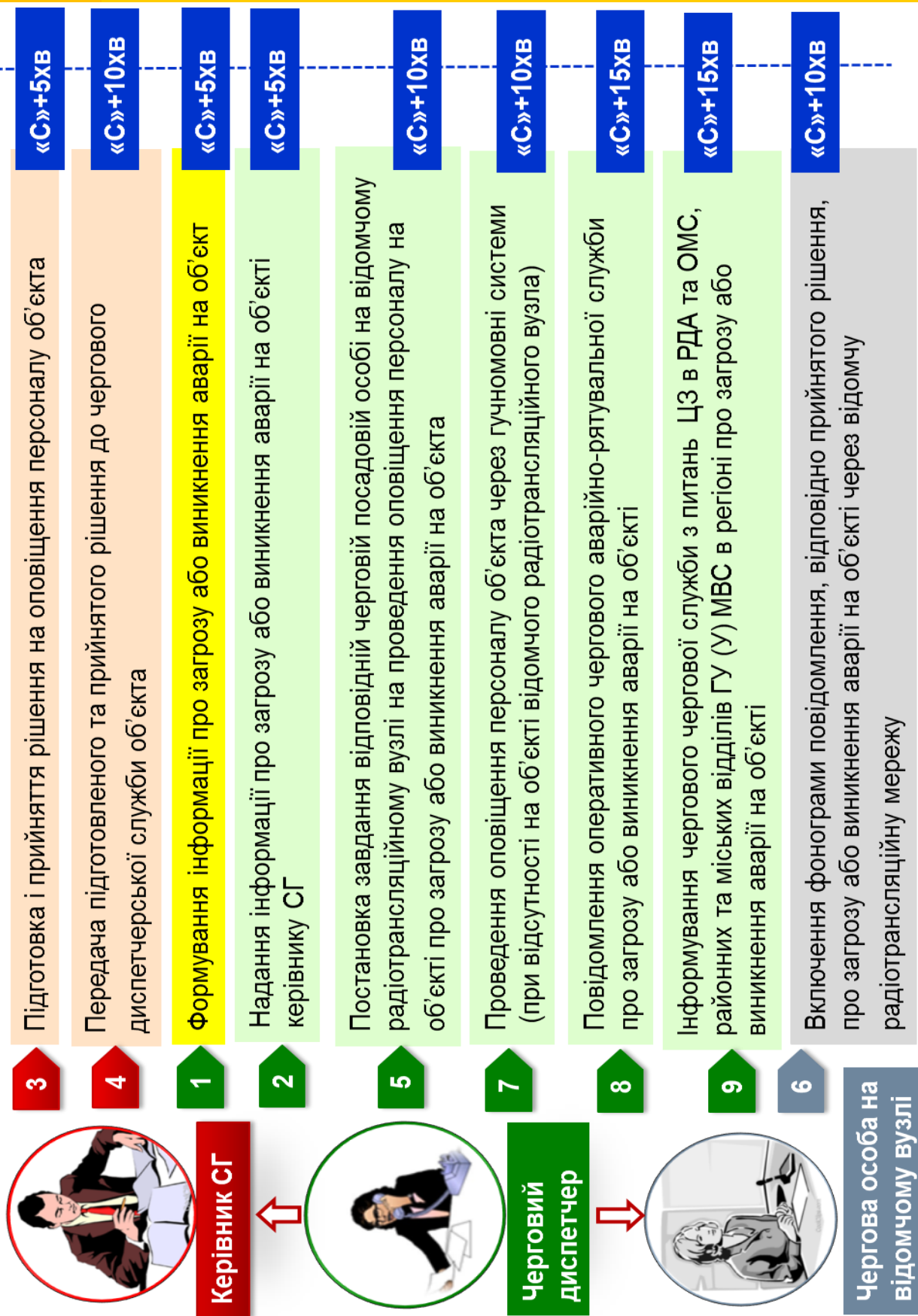
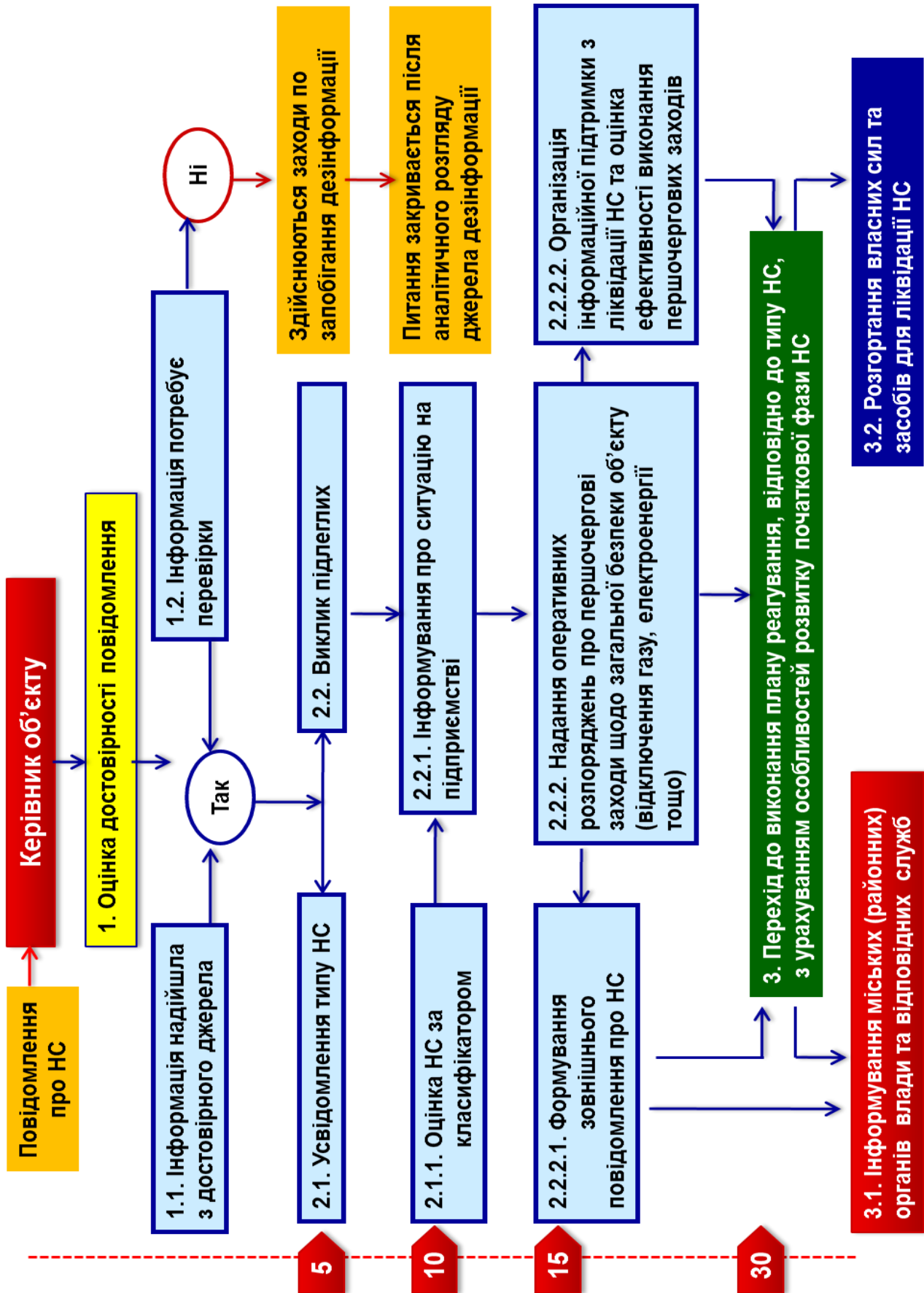

Схема алгоритму дій керівника об'єктового рівня при надходженні повідомлення про НС

Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях

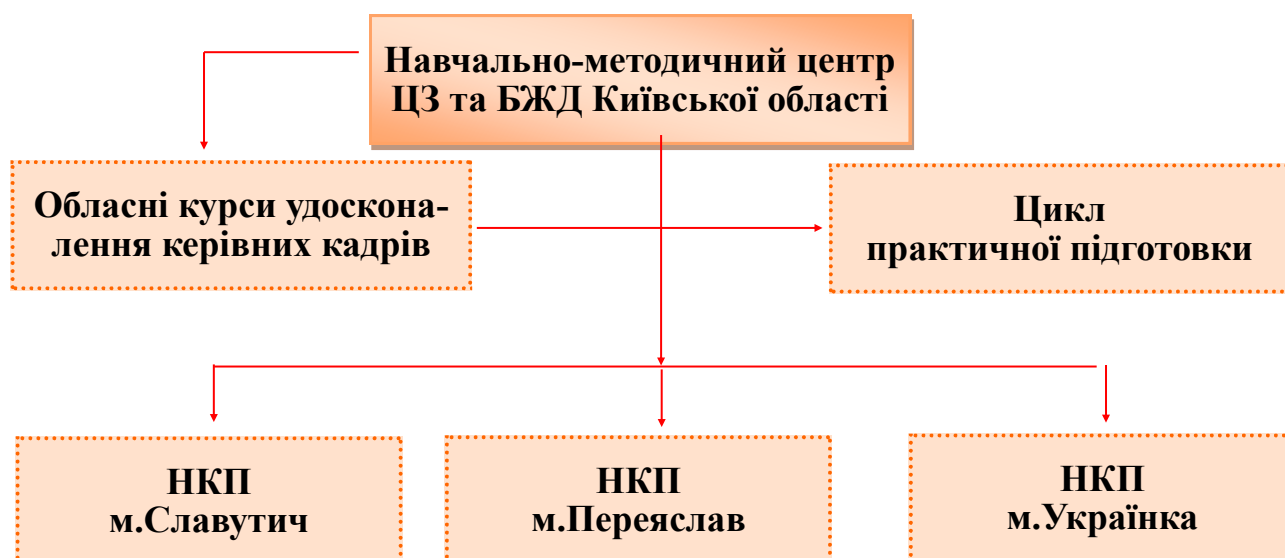
Навчання населення здійснюється:

- за місцем роботи - працюючого населення;
- за місцем навчання - дітей дошкільного віку, учнів та студентів;
- за місцем проживання - непрацюючого населення.

Навчання населення складається з:

- ♦ навчання безпосередньо на підприємствах, в установах та організаціях;
- ♦ навчання за межами підприємств, установ та організацій керівного складу і фахівців з питань ЦЗ та пожежної безпеки;
- ♦ практичної підготовки під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту;
- ♦ навчання під час здобуття відповідного освітнього рівня у навчальних закладах системи освіти;
- ♦ самостійного вивчення інформації про дії в умовах надзвичайних ситуацій.

Для навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, спільно з місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування утворюються **Навчально-методичні центри сфери цивільного захисту**.

Функціональне навчання (Постанова КМУ від 23 .10. 2013 р. № 819)

Навчання осіб керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, здійснюється шляхом проведення функціонального навчання та практичної підготовки.

Функціональне навчання — це навчання осіб, які за класифікацією професій належать до керівників, професіоналів і фахівців, з метою набуття та систематичного оновлення спеціальних знань, умінь і навичок з питань цивільного захисту.

Особи керівного складу та фахівці органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, у перший рік призначення на посаду і періодично один раз на три — п'ять років зобов'язані проходити функціональне навчання у мережі Навчально-методичних центрів ЦЗ та БЖД .

Функціональне навчання проводиться з відривом від виробництва із збереженням заробітної плати. Функціональне навчання суб'єктів господарювання проводиться за контрактом за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб.

Категорія	Періодичність проходження навчання
Посадові особи, які організують здійснення заходів щодо реалізації державної політики у сфері цивільного захисту	
Керівники суб'єктів господарювання незалежно від форми власності, а також їх заступники	один раз на п'ять років
Посадові особи, які очолюють комісії з надзвичайних ситуацій навчальних закладів незалежно від форми власності, та відповідальні секретарі комісій	—“—
Посадові , відповідальні особи (особи) з питань цивільного захисту.	—“—
Посадові особи які очолюють евакуаційні органи, виконують обов'язки секретарів евакуаційних комісій	—“—

Функціональне навчання (Постанова КМУ від 23 .10. 2013 р. № 819)

Особи, які здійснюють заходи щодо запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків

Керівники робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації навчальних закладів незалежно від форми власності	один раз на три роки
Особи, які очолюють спеціалізовані служби цивільного захисту, утворені суб'єктами господарювання, та їх заступники	—“—
Особи, які очолюють об'єктові формування цивільного захисту (якщо такі створені)	—“—
Особи, які залучаються до організації та проведення робіт з дегазації, дезактивації територій і об'єктів, інших видів спеціальної обробки, дозиметричного контролю та радіаційно-хімічної розвідки	—“—
Працівники чергово-диспетчерських та керівники аварійно-технічних служб суб'єктів господарювання	—“—

Фахівці, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту

Інженерно-технічні працівники, які очолюють ланки, групи тощо з обслуговування захисних споруд цивільного захисту	—“—
Фахівці суб'єктів господарювання, які виконують обов'язки, пов'язані із забезпеченням техногенної та пожежної безпеки	—“—
Керівники та особи, які очолюють штаби керівництва спеціальних об'єктових навчань, тренувань з відпрацювання дій відповідно до планів реагування на надзвичайні ситуації	—“—
Керівники навчальних груп з підготовки працівників суб'єктів господарювання діям у надзвичайних ситуаціях	—“—

Навчання працюючого населення діям у надзвичайних ситуаціях є обов'язковим і здійснюється в робочий час за рахунок коштів роботодавця за програмами підготовки населення діям у надзвичайних ситуаціях, а також під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту.

Навчання працюючого персоналу діям у надзвичайних ситуаціях

Навчання працюючого населення діям у надзвичайних ситуаціях—це сукупність організаційних і навчально-методичних заходів щодо підвищення теоретичних і практичних знань для населення, набуття й закріплення практичних навичок, необхідних для збереження життя та здоров'я людей в умовах надзвичайної ситуації й під час виконання невідкладних робіт у зоні надзвичайної ситуації або в осередку ураження.

Метою організації навчання населення діям у НС незалежно від групи є забезпечення на державному, регіональному, місцевому та об'єктовому рівнях єдності і поступовості з обов'язкового вивчення населенням України основних способів захисту у НС, набуття та засвоєння ним практичних навичок щодо дій у НС.

Нормативно-правове забезпечення:

1. Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 № 5403-VI.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444 “Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях”.
3. Наказ ДСНС України від 08.08.2014 № 458 “Про затвердження програми загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях”.
4. Наказ ДСНС України від 19.02.2016 № 83 “Про затвердження організаційно-методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях”.
5. Лист ДСНС від 26.04.2017 № 16-6361/161 “Рекомендації щодо проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту”.
6. ДСТУ 5058:2008. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.

Навчання працюючого персоналу діям у надзвичайних ситуаціях

Для забезпечення належного проведення занять за тематикою спеціальних програм підготовки населення на підприємствах, в установах і організаціях наказом (розпорядженням) керівника всі працівники розподіляються за навчальними групами, які утворюються у структурних підрозділах підприємств, установ, організацій.

Керівники навчальних груп призначаються цим самим наказом (розпорядженням) керівника об'єкта господарської діяльності. Особи, що залучаються підприємствами, установами та організаціями (в тому числі на умовах договору) до проведення інструктажів, навчання і перевірки знань з питань цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки, зобов'язані пройти спеціальну підготовку на територіальних курсах, у навчально-методичних центрах цивільного захисту та безпеки життєдіяльності відповідно до вимог типового положення про них.

Вимоги до осіб, що здійснюють підготовку працівників суб'єктів господарювання діям у надзвичайних ситуаціях

Загальні вимоги :

- знання своїх функціональних обов'язків з цивільного захисту.

Повинні знати:

- основи психолого - педагогічних закономірностей процесу навчання;
- специфіку виконання завдань з цивільного захисту свого підприємства;
- принципи навчання;
- методику проведення занять;
- навчальний матеріал відповідної програми навчання;

Повинні вміти :

- ставити навчальні завдання перед слухачами;
- формулювати навчальні цілі;
- самостійно вдосконалювати свій фаховий рівень з питань цивільного захисту;
- доступно, цікаво і переконливо передавати слухачам свої знання;
- організовувати активну пізнавальну діяльність слухачів;
- керувати навчальним процесом;
- удосконалювати методику навчального процесу.

Вміння та навички

- У** результаті проходження навчання рекомендується знати:
- основні небезпечні виробничі фактори, техногенні та природні небезпеки, що ймовірні для місця розташування підприємства, установи та організації;
 - основні принципи функціонування об'єктової системи цивільного захисту, організацію оповіщення про загрозу і виникнення надзвичайної ситуації;
 - засоби індивідуального та колективного захисту, порядок і правила користування ними;
 - обов'язки і дії працівників під час загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій згідно із планами реагування на НС;
 - способи та засоби запобігання пожежам та вибухам, типові дії працівників при їх виникненні, способи застосування первинних засобів пожежогасіння;
 - побутові дозиметричні прилади, їх призначення та особливості користування ними;
 - заходи щодо сприяння проведенню на підприємстві, в установі та організації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах виникнення НС.

- У** результаті проходження навчання рекомендується вміти:
- запобігати створенню умов, що можуть привести до виникнення НС;
 - чітко діяти за сигналами оповіщення, практично виконувати заходи згідно із планами реагування на НС;
 - користуватися засобами індивідуального і колективного захисту, первинними засобами пожежогасіння;
 - сприяти проведенню аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах виникнення НС;
 - дотримуватися режимів радіаційного захисту;
 - надавати першу допомогу потерпілим у НС.

Інформаційно-довідковий куточок

Для отримання працівниками відомостей про конкретні дії у надзвичайних ситуаціях на підприємстві, в установі та організації обладнується з урахуванням особливостей виробничої діяльності інформаційно-довідковий куточок з питань цивільного захисту, що є частиною приміщення загального користування, у якій тематично оформляються стенди, розміщуються схеми, навчальні посібники і зразки, передбачені програмами підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях.

Тематичне наповнення інформаційно-довідкового куточка визначається з урахуванням заходів, передбачених планом реагування на надзвичайні ситуації, та містить інформацію про наявні можливості та ресурси підприємства, установи, організації з протидії небезпечним факторам, що ймовірні для місця їх розташування.

Програма загальної підготовки працюючого персоналу до дій у надзвичайних ситуаціях

Найменування розділу	курсове навчання	індивідуальне навчання	ОТ
Теоретична складова			
Основні способи захисту і загальні правила поведінки в умовах загрози та виникнення НС	6	5	-
Тема 1. Основні способи захисту в умовах загрози та виникнення	1	1	-
Тема 2. Правила поведінки працівників під час НС природного характеру.	1	0,5	-
Тема 3. Безпека працівників під час радіаційних аварій і радіаційного забруднення місцевості. Режими радіаційного захисту.	1	1	-
Тема 4. Правила поведінки працівників при аваріях з викидом небезпечних хімічних речовин.	1	1	-
Тема 5. Вибухо та пожежонебезпека на виробництві. Рекомендації щодо дій під час виникнення пожежі.	1	1	-
Тема 6. Правила поведінки і дії в умовах масового скупчення людей та в осередках інфекційних захворювань.	1	0,5	-
Надання першої допомоги потерпілим.	3	1	-
Тема 1. Порядок і правила надання першої допомоги при різних типах ушкоджень.	2	0,5	-
Тема 2. Порядок і правила надання першої допомоги при ураженні небезпечними речовинами, при опіках тощо.	1	0,5	-

Програма загальної підготовки працюючого персоналу до дій у надзвичайних ситуаціях

Найменування розділу	курсове навчання	індивідуальне навчання	ОТ
Теоретична складова			
Організація заходів цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації.	2	2	-
Тема 1. Забезпечення виконання на підприємстві, в установі та організації завдань з цивільного захисту	1	1	-
Тема 2. Виконання заходів захисту та дії працівників згідно з планами реагування на НС	1	1	-
Перевірка знань	1	-	-
Усього	12	8	-
Практична складова			
Протипожежні тренування	-	-	2
Тренінги з відпрацювання дій в умовах надзвичайної ситуації.	-	-	До 2
Практична підготовка за планами проведення спеціальних об'єктових навчань, тренувань з питань цивільного захисту	-	-	До 8
Усього	-	-	
Разом	12	8	До 10

Навчання з питань техногенної безпеки

Навчання з питань техногенної безпеки, діям і способам захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій - організується з метою підготовки населення, сил цивільного захисту та органів управління до дій в умовах надзвичайних ситуацій відповідно до Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року № 444.

В мережі Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Київської області проходять навчання— Фахівці суб'єктів господарювання, які виконують обов'язки, пов'язані із забезпеченням техногенної та пожежної безпеки.

На об'єктах суб'єкта господарювання—Працівники об'єктів підвищеної небезпеки.

**Програма
додаткової
підготовки з
техногенної
безпеки**

! **Навчання працюючого персоналу з питань техногенної безпеки, діям і способам захисту від надзвичайних ситуацій здійснюється** - за програмою додаткової підготовки з техногенної безпеки працівників об'єктів підвищеної небезпеки.

Навчання працюючого персоналу з питань техногенної безпеки, діям і способам захисту від надзвичайних ситуацій здійснюється шляхом-курсowego навчання, або індивідуального навчання у формі консультацій та інструктажів.

Інструктаж та перевірка знань проводяться у порядку, визначеному підприємством, установою та організацією на основі вимог нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту.

Посадові особи, уповноважені здійснювати державний нагляд з питань цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки, здійснюють контроль за дотриманням періодичності проходження навчання .

ня .

Навчання, інструктажі з питань пожежної безпеки

Навчання, інструктажі і перевірку знань з питань цивільного захисту, пожежної безпеки проходять:

- ◆ Особи під час прийняття на роботу та працівники щороку за місцем роботи проходять інструктаж з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях.
- ◆ Особи, яких приймають на роботу, пов'язану з підвищеною пожежною небезпекою, мають попередньо пройти спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум).
- ◆ Працівники, зайняті на роботах з підвищеною пожежною небезпекою, один раз на рік проходять перевірку знань відповідних нормативних актів з пожежної безпеки.
- ◆ Посадові особи до початку виконання своїх обов'язків і періодично (один раз на три роки) проходять навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки.

Допуск до роботи осіб, які не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з питань цивільного захисту, зокрема з пожежної безпеки, забороняється.

Спеціальна підготовка осіб, які залучаються підприємствами, установами, організаціями до проведення інструктажів, навчання і перевірки знань з питань цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки, здійснюється Територіальними курсами, Центрами на контрактній основі з підприємствами, установами, організаціями шляхом проведення короткострокових навчальних курсів у групах чисельністю від 5 до 30 осіб.

Тривалість та зміст спеціальної підготовки визначаються відповідними навчальними програмами і встановлюються в обов'язі від 16 до 24 навчальних годин.

Навчання працюючого персоналу здійснюється за програмою пожежно-технічного мінімуму для працівників, зайнятих на роботах з підвищеною пожежною небезпекою

Об'єктові формування цивільного захисту

Формування цивільного захисту - позаштатні підрозділи, які утворюються суб'єктами господарювання на непрофесійній основі згідно з вимогами Порядку утворення, завдань та функцій формувань цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2013 року № 787 для проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, у тому числі тих, що виникли внаслідок воєнних (бойових) дій чи терористичних актів, а також проведення відновлювальних робіт, які потребують залучення населення і техніки.

Об'єктові формування цивільного захисту утворюються суб'єктами господарювання, які мають чисельність працюючого персоналу **понад 50 осіб** та володіють транспортною, будівельною, комунальною, медичною, пожежною та іншою спеціальною технікою і відповідають одній з таких умов:

- ♦ віднесені до відповідної категорії цивільного захисту (особливої важливості, першої або другої категорії);
- ♦ мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави та (або) продовжують свою виробничу діяльність в особливий період;
- ♦ експлуатують об'єкти підвищеної небезпеки або потенційно небезпечні об'єкти.

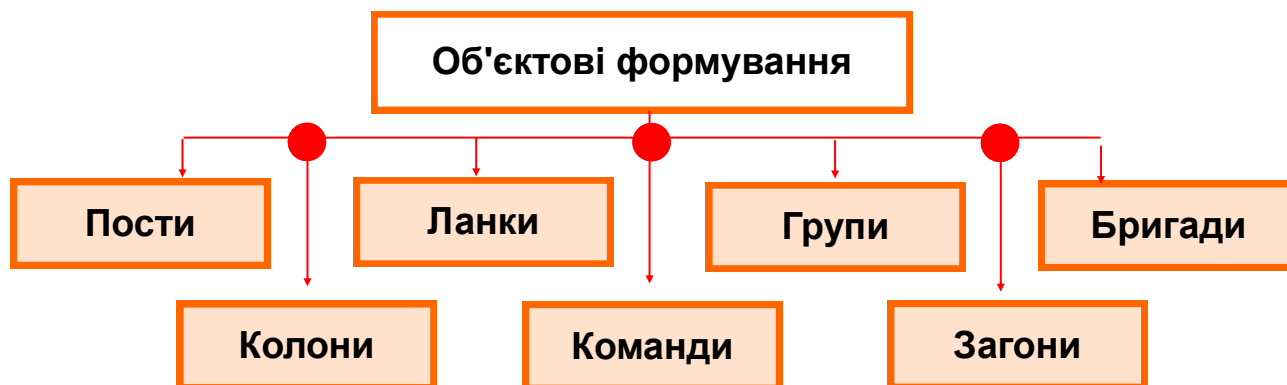
До формувань цивільного захисту призначаються на добровільній основі: -працівники суб'єктів господарювання, які здатні за станом здоров'я виконувати роботи в умовах надзвичайної ситуацій, у тому числі **чоловіки віком від 18 до 60 років та жінки - від 18 до 55 років**, за винятком вагітних жінок, жінок, які мають дітей віком до 8 років, інвалідів I та II групи, та осіб, що входять до складу професійних аварійно-рятувальних служб.

Призначення працівників до формувань цивільного захисту та керівників цих формувань здійснюється відповідно до укладеного трудового договору суб'єктами господарювання згідно з рішенням про утворення таких формувань.

 Чисельність працівників, які призначаються до складу формувань цивільного захисту, **не повинна перевищувати 10-15 відсотків** загальної чисельності працюючих у суб'єкта господарювання.

Об'єктові формування цивільного захисту

- ⇒ Рятувальні
- ⇒ Аварійно-відновлювальні
- ⇒ Аварійно-технічні
- ⇒ Пожежні
- ⇒ Інженерні
- ⇒ Медичні
- ⇒ Транспортні
- ⇒ Ремонтні
- ⇒ Радіаційного і хімічного спостереження
- ⇒ Санітарної обробки
- ⇒ Спеціальної обробки

- ⇒ Матеріально-технічного та продовольчого забезпечення
- ⇒ Зв'язку
- ⇒ Захисту сільськогосподарських тварин та рослин
- ⇒ Обслуговування захисних споруд цивільного захисту

Організаційна структура кожного виду формувань цивільного захисту, їх функції, порядок оснащення технікою і майном визначаються в положеннях, що затверджуються керівниками СГ, які ці формування утворили, згідно з Примірним положенням про формування цивільного захисту, .

Методичне керівництво та контроль за утворенням формувань цивільного захисту здійснює ДСНС.

Облік працівників, а також техніки і майна, визначених для використання під час проведення аварійно-відновлювальних робіт, ведеться СГ, що утворили формування.

Забезпечення ЗІЗ, приладами РХР та дозиметричного контролю відповідно до ПКМУ від 19.08. 2002 р. №1200.

Підготовка організовується і здійснюється згідно з ПКМУ від 26.06. 2013 р. № 443, ПКМУ від 26.06. 2013 р. № 444

Рекомендації щодо проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань ЦЗ

Згідно зі статтею 20 Кодексу цивільного захисту України проведення об'єктових тренувань і навчань з питань цивільного захисту є одним із завдань і обов'язків суб'єктів господарювання. Відповідно до статті 40 Кодексу цивільного захисту України навчання працюючого населення діям у надзвичайних ситуаціях є обов'язковим і здійснюється в робочий час за рахунок коштів роботодавця, у тому числі під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту.

Згідно з Порядком підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 443, залежно від періодичності, тривалості та складу учасників спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту поділяються на:

Спеціальне об'єктове навчання з питань цивільного захисту, яке проводиться один раз на три роки, тривалістю до двох діб. **Керівник навчання** - керівник (заступник керівника) суб'єкта господарювання. Склад учасників - члени комісії з питань надзвичайних ситуацій, керівний склад і фахівці, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту суб'єкта господарювання, спеціалізовані служби цивільного захисту, до третини формувань цивільного захисту суб'єкта господарювання;

Спеціальне об'єктове тренування з питань цивільного захисту (спеціалізованої служби цивільного захисту), проводиться не менше одного разу на рік, тривалістю до однієї доби. **Керівник тренування** - керівник спеціалізованої служби цивільного захисту. Склад учасників - керівний склад і фахівці, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з цивільного захисту суб'єкта господарювання, відповідна спеціалізована служба цивільного захисту;

Спеціальне об'єктове тренування з питань цивільного захисту (формування цивільного захисту), проводиться не менше одного разу на рік, тривалістю до однієї доби. **Керівник тренування** - керівник формування цивільного захисту. Склад учасників - керівний склад і фахівці, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з цивільного захисту суб'єкта господарювання, відповідне формування цивільного захисту.

Технологія проведення об'єктового навчання з питань ЦЗ

Підготовчий період навчання

1. За півтора місяця до проведення наказ керівника: вихідні дані (тема, навчальні цілі, строк та місце проведення), керівництво навчанням, склад тих, хто навчається, та посередники при них, порядок їх підготовки і допуску до навчання, кошторис витрат тощо

 Для забезпечення проведення навчання керівником підприємства, установи, організації з урахуванням цілей і масштабів заходу затверджується план проведення спеціального об'єктового навчання (тренування) з питань цивільного захисту, який визначає хід навчання, послідовність відпрацювання навчальних питань та містить додатки з планом об'єкта з графічним показом ділянок, рубежів, пунктів відтворення обстановки та переліком засобів імітації, графіком нарощування обстановки з переліком ввідних; схемою розгортання сил і засобів у місцях (ділянках) відпрацювання практичних заходів та їх змістом, терміновими донесеннями за навчанням тощо.

2. **Підготовка керівництва** на спеціально організованих СГ інструктивно-методичних заняттях, що проводяться курсами, НМЦ ЦЗ та БЖД під час яких, відпрацьовуються плануючі документи з проведення навчання

3. **Підготовка навчальних місць**, містечок та натурних ділянок, засобів імітації, системи управління та оповіщення

4. **Оцінка готовності (допуск)** персоналу до навчання комісією СГ за участю представника ДСНС та складання відповідного акту:

- ♦ перевірка плануючих документів та підготовки керівництва навчанням;
- ♦ вибіркова перевірка знань з в обсязі програм підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях;
- ♦ знання заходів з безпеки працівників, які залучаються до практичних заходів за навчанням;
- ♦ огляд готовності служб і формувань ЦЗ та навчально-виробничої бази до навчання.

Технологія проведення об'єктового навчання з питань ЦЗ

Період проведення навчання

I-ший етап: Перевірка реальності плануючих документів з ЦЗ їх розрахунків та визначення рівня готовності персоналу до їх реалізації, дослідження сталості функціонування у НС.

II-гий етап: Розіграш дій, заслуховування органів управління, контроль служб, формувань, вивчення розроблених ними документів, виконання практичних заходів.

Практичні заходи проводяться з імітацією руйнувань, пожеж, вибухів, зон затоплення і зараження, задимлення, аварій на трубопроводах і ємкостях, ступінь якої залежить від навчальних цілей, особливостей СГ, характеру місцевості і наявності імітаційних засобів. Окремі елементи доповнюються позначенням: знаками, покажчиками, прапорцями, пояснювальними написами тощо.

Період розбору навчання

1. Розбір навчання керівником, аналіз та оцінка дій тих, хто навчався, з наведенням фактів і цифрових показників, постановка задач для усунення недоліків.
2. Обговорення підсумків навчання на розширеному засіданні об'єктової комісії з питань НС, на підставі рішення видання наказу керівника про стан готовності СГ до вирішення завдань ЦЗ.
3. У разі необхідності внесення уточнень та змін до плануючої документації з ЦЗ.

Не пізніше 10 днів з часу закінчення навчання складання звіту та його подання до відповідного виконавчого органу та органу ДСНС.

План реагування суб'єкта господарювання (лист ДСНС України від 06.03.2015№ 17-3/739)

Для організації діяльності єдиної державної системи цивільного захисту Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, центральними органами виконавчої влади, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання розробляються та затверджуються:

План реагування на надзвичайні ситуації розробляється суб'єктами господарювання з чисельністю працюючого персоналу 50 осіб і більше. Суб'єктами господарювання з чисельністю менше 50 осіб розробляється та затверджується інструкція щодо дій персоналу суб'єкта господарювання у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій;

План локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки;

План цивільного захисту на особливий період (розробляється у масштабі України, галузі, Автономної Республіки Крим, області, міста, району, району у місті, а також суб'єкта господарювання, який продовжує роботу у воєнний час та який віднесено до категорії цивільного захисту);

Зміст і структура планів реагування на надзвичайні ситуації, організація їх розроблення, узгодження, затвердження, коригування та введення в дію визначаються керівником територіальної підсистеми ЄДСЦЗ, до складу якої входить суб'єкт господарювання з урахуванням рекомендацій ДСНС України та її територіальних підрозділів.

Плани підписуються керівником, який відповідає за стан цивільного захисту суб'єкта господарювання, погоджуються з керівниками відповідних ланок територіальної підсистеми ЄДСЦЗ і територіальних підрозділів ДСНС України та затверджуються керівником суб'єкта господарювання.

Структура та зміст плану реагування на надзвичайні ситуації

Структура плану

План реагування на НС на об'єктах (об'єкті) суб'єкта господарювання складається з:

1. титульного аркушу;
2. текстової (оперативної) частини;
3. додатків (текстових, графічних, картографічних та довідкових документів);
4. аркушу погодження.

Текстова частина складається з п'яти розділів та додатків до плану:

Розділ I. Загальні положення.

Розділ II. Висновки з аналізу небезпеки на об'єктах суб'єкту господарювання.

Розділ III. Організація і порядок виконання заходів щодо попередження надзвичайних ситуацій (в режимі повсякденного функціонування).

Розділ IV. Організація і порядок виконання заходів при загрозі та/або виникненні надзвичайної ситуації.

Розділ V. Організація забезпечення дій щодо реагування на НС.

Додатки.

У розділі I. Загальні положення викладаються:

Призначення та мета плану реагування. Основні завдання реагування на НС та цілі, які заплановано досягти.

Порядок введення розділів плану в дію (в залежності від встановленого режиму функціонування).

У розділі II. Висновки з аналізу небезпеки на об'єктах суб'єкту господарювання викладаються:

Перелік виробництв (цехів, відділень, виробничих дільниць) і окремих об'єктів, на яких існує загроза виникнення аварій.

Структура та зміст плану реагування на надзвичайні ситуації

Перелік усіх можливих небезпечних подій (аварій), в тому числі й малоймовірних, можливості і умови їх виникнення на об'єктах (технологічних блоках, апаратах, машинах тощо), сценарії їхнього розвитку і оцінка наслідків, у т. ч.:

- ♦ наявність небезпечних речовин, небезпечних режимів роботи обладнання і об'єктів;
- ♦ потенційні види безпеки для кожного об'єкту (технологічного блоку, апарату, машини тощо) і процесу, що проходить у ньому;
- ♦ прогнозовані сценарії виникнення і розвитку можливих аварій, що призводять до реалізації потенційних небезпек;
- ♦ небезпечні чинники, що притаманні визначеному виду безпеки, який реалізується під час аварії;
- ♦ наслідки впливу небезпечних чинників аварії (масштаби зон руйнування, ураження людей і зараження місцевості тощо) на сусідні об'єкти (території) і людей з урахуванням властивостей цих об'єктів і їхнього взаємного розташування для кожного рівня аварії;
- ♦ безпечні зони й місця захисних споруд (сховищ, укриттів, споруд) та шляхи евакуації (такі, що не потрапляють під вплив небезпечних чинників аварії).

Розподіл аварій в залежності від їх масштабу:

- ♦ перший рівень – аварії, що характеризуються розвитком подій в межах одного виробництва (цеху, відділення, виробничої дільниці), яке є структурним підрозділом підприємства (об'єкта).
- ♦ другий рівень – аварії, що характеризуються переходом за межі структурного підрозділу і розвитком подій в межах підприємства (об'єкта).
- ♦ третій рівень – аварії, що характеризуються розвитком і переходом за межі території підприємства (об'єкта), можливістю впливу небезпечних чинників аварії на населення та інші підприємства (об'єкти), що розташовані поблизу, а також на довкілля.

Оцінка можливості та умов переходу аварії від нижчого до вищого рівня.

Структура та зміст плану реагування на надзвичайні ситуації

У розділі III. Організація і порядок виконання заходів щодо попередження надзвичайних ситуацій (в режимі повсякденного функціонування) викладаються:

Функції та обов'язки керівного складу і сил реагування до виникнення аварії, під час і після аварії, а також взаємовідносини між учасниками реагування.

Порядок, правила, обмеження, терміни та графіки виконання заходів і робіт:

- ♦ заходи та порядок моніторингу, прогнозування, оцінки обстановки, управління ризиками виникнення аварій;
- ♦ заходи щодо попередження аварій, забезпечення безпеки персоналу та населення, стійкого функціонування об'єктів;
- ♦ заходи з підготовки керівного складу, органів управління та сил до реагування;
- ♦ навчання персоналу та позаштатних аварійних формувань діям в умовах аварії;
- ♦ заходи щодо створення резервів матеріальних і фінансових ресурсів для запобігання та ліквідації наслідків аварій, умови та порядок їх використання;
- ♦ заходи з підтримання готовності органів управління та сил до реагування.

У розділі IV. Організація і порядок виконання заходів при загрозі та/або виникненні надзвичайної ситуації викладаються:

- ♦ Функціонування у режимі підвищеної готовності
- ♦ Порядок введення режиму підвищеної готовності.
- ♦ Організація оповіщення про загрозу виникнення аварії та порядок інформування про ситуацію, що складається, прогноз її розвитку.
- ♦ Обов'язки посадових осіб щодо подання інформації та проведення оповіщення, хто, кому, куди, у які терміни, якими каналами (способами) передає інформацію (сигнали оповіщення).
- ♦ Перелік, порядок та терміни виконання заходів у режимі підвищеної готовності.
- ♦ Організація управління силами і засобами.
- ♦ Організація взаємодії.
- ♦ Організація контролю виконання плану.

Структура та зміст плану реагування на надзвичайні ситуації

Функціонування у режимі надзвичайної ситуації

Порядок введення режиму надзвичайної ситуації.

Організація термінового оповіщення про виникнення аварії та порядок інформування про ситуацію, що складається, прогноз її розвитку.

Обов'язки посадових осіб щодо подання інформації та проведення оповіщення, хто, кому, куди, у які терміни, якими каналами (способами) передає інформацію (сигнали оповіщення).

Перелік, порядок та терміни виконання заходів у режимі надзвичайної ситуації.

Організація управління силами і засобами при проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Перелік, порядок та терміни виконання заходів щодо захисту персоналу, населення та майна.

Організація взаємодії між органами управління і силами задіяними у реагуванні на аварію.

Організація контролю виконання запланованих заходів та прийнятих оперативних рішень.

У розділі V. Організація забезпечення дій щодо реагування на НС.

Спостереження та аналіз обстановки:

завдання спостереження та аналізу обстановки;

сили що залучаються до ведення спостереження та аналізу;

організація проведення спостереження, узагальнення та аналізу отриманих даних.

Медичне забезпечення:

завдання медичного забезпечення;

сили та засоби, що залучаються до виконання завдань медичного забезпечення;

організація надання медичної допомоги постраждалим.

Хімічне забезпечення (при необхідності):

завдання хімічного забезпечення;

сили та засоби, що залучаються до локалізації та ліквідації хімічного зараження.

Структура та зміст плану реагування на надзвичайні ситуації

Інженерне забезпечення:

завдання інженерного забезпечення;
сили та засоби, що залучаються до виконання завдань інженерного забезпечення.

Протипожежне забезпечення:

завдання протипожежного забезпечення;
сили та засоби, що залучаються до виконання завдань протипожежного забезпечення.

Матеріально - технічне забезпечення:

завдання матеріально - технічного забезпечення;
сили та засоби, що залучаються до виконання завдань матеріально - технічного забезпечення.

У додатках до плану доцільно викласти наступне:

Аналітична довідка про результати аналізу небезпеки на об'єктах суб'єкта господарювання, яка має містити:

використану вихідну інформацію або посилання на документи, в яких вона міститься;

опис використаних методів аналізу й методик оцінки або відповідні посилання на них;

результати розрахунків, оцінок, прогнозів.

Календарний план підготовки та реагування на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій.

Перелік органів управління, сил і засобів що залучаються до реагування на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій (у т. ч. взаємодіючих), їх реквізити, призначення та можливості.

Схема організації управління та взаємодії при реагуванні на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій.

Схема зв'язку при реагуванні на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій.

Цільові плани ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (по кожному виду прогнозованих надзвичайних ситуацій).

Структура та зміст інструкції щодо дій персоналу у разі загрози або виникнення НС

Загальні положення

Інструкція розроблена згідно Кодексу цивільного захисту України, постанови Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. №11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту» та інших нормативно-правових документів.

Усі працівники підприємства, не залежно від займаних посад, повинні знати і суворо виконувати вимоги Інструкції щодо дій персоналу суб'єкта господарювання у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

За невиконання вимог Інструкції персонал підприємства може бути притягнутий до адміністративної відповідальності.

Характеристика можливої обстановки в районі підприємства при виникненні надзвичайної ситуації

У розділі перелічуються можливі джерела потенційної небезпеки на території самого підприємства або поблизу від нього, додається характеристика можливої обстановки при виникненні надзвичайних ситуацій, яка пов'язана з руйнуванням або іншим негативним впливом.

Відомості про джерела і характер їх дії на підприємство надають районні державні адміністрації, міські ради.

Порядок оповіщення адміністрації та персоналу про загрозу виникнення надзвичайних ситуацій

Оповіщення адміністрації, робітників та службовців підприємства щодо надзвичайних ситуацій проводиться по завчасно розробленій схемі.

Адміністрація у неробочий час оповіщається по телефону (вказується відповідальний виконавець). У залежності від обстановки оповіщається і решта персоналу.

У робочий час персонал підприємства оповіщується про надзвичайну ситуацію (вказується яким способом).

При отриманні відповідної інформації вмикають сирени, інші звукові та світлові засоби, що буде означати подання попереджувального сигналу "Увага всім", після чого негайно приводяться у готовність гучномовці, радіотрансляційні та телевізійні приймачі для прослуховування початкового повідомлення.

Структура та зміст інструкції щодо дій персоналу у разі загрози або виникнення НС

Порядок укриття персоналу у захисних спорудах цивільного захисту*

На випадок виникнення надзвичайної ситуації, яка пов'язана із загрозою або початком забруднення повітря хімічно небезпечною, радіоактивною речовиною всі працівники підприємства підлягають укриттю у захисних спорудах цивільного захисту (вказується адреса, кому належить).

Для термінового укриття працівників у разі забруднення хімічно небезпечною речовиною використовуються власні загерметизовані приміщення (вказується адреса), забезпечується перебування у ньому осіб, без подачі повітря протягом _____ годин.

При отриманні інформації щодо радіоактивної небезпеки працівники укриваються (вказується приміщення, адреса), яке забезпечує захист осіб, які переховуються від ураження іонізуючим випромінюванням при радіоактивному зараженні у _____ раз.

Порядок видачі персоналу засобів індивідуального захисту**

Засоби індивідуального захисту (вказуються які) видаються після отримання відповідного розпорядження або за рішенням керівника підприємства (вказується місце видачі).

Працівники, які отримали такі засоби повинні перевірити їх стан, провести підбір та мати постійно при собі або на робочому місці. Протигази переводяться у бойовий стан за командою або самостійно, при наявності небезпеки забруднення повітря.

Порядок виділення автомобільного транспорту для проведення евакуаційних заходів

При проведенні негайної евакуації персоналу з небезпечних зон залучається весь наявний службовий, а також особистий транспорт працівників підприємства, які повинні надавати його у розпорядження адміністрації для негайної евакуації із небезпечної зони працівників та відвідувачів підприємства (вказується вид та тип транспортних засобів, місця посадки на транспорт та маршрут руху).

Структура та зміст інструкції щодо дій персоналу у разі загрози або виникнення НС

Вимоги до персоналу щодо додержання протиепідемічних заходів при загрозі розповсюдження особливо небезпечних інфекційних захворювань

Якщо на території підприємства або поблизу його виникла небезпека розповсюдження особливо небезпечних інфекційних захворювань, усі працівники повинні суворо виконувати вимоги санітарно-епідеміологічної служби щодо проведення термінової профілактики та імунізації, ізоляції і лікування виявлених хворих, дотримуватися режиму, який запобігає розповсюдженню інфекції. При необхідності працівники, які прибули на роботу, повинні проходити санітарну обробку (проводити дезінфекцію або зміну одягу) (вказується місце її проведення), а водії транспортних засобів - здійснювати спеціальну обробку автотранспорту (вказується місце її проведення), а також виконувати інші вимоги та заходи, які перешкоджають розповсюдженню особливо небезпечних інфекційних захворювань.

Заходи щодо зберігання матеріальних цінностей у період загрози та виникнення надзвичайних ситуацій

Усі працівники підприємства повинні вжити необхідних заходів щодо зберігання матеріальних цінностей при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій.

У період виконання заходів захисту від надзвичайних ситуацій або при ліквідації їх наслідків необхідно вживати заходи, які направлені на попередження або зменшення можливих збитків підприємству від надзвичайних ситуацій, на забезпечення охорони майна та обладнання.

Відповідальність за організацію охорони покладається на (вказується посада, прізвище).

Особливості дій працівників при деяких надзвичайних ситуаціях

При загрозі ураження хімічно небезпечною речовиною оповіщаються усі працівники та відвідувачі, які знаходяться на території підприємства.

Структура та зміст інструкції щодо дій персоналу у разі загрози або виникнення НС

Вентиляційні установки та кондиціонери терміново виключаються, закриваються вікна, двері, кватирки, приміщення герметизуються. Вихід із будівлі й вхід до неї припиняється до особливого розпорядження адміністрації.

Працівникам видаються засоби індивідуального захисту, одночасно приймаються заходи щодо забезпечення відвідувачів ватно-марлевими пов'язками.

Відповідальними призначаються за:

- ♦ забезпечення герметизації приміщень (посада, прізвище);
- ♦ забезпечення працівників та відвідувачів засобами індивідуального захисту (посада, прізвище).

При виявленні у приміщенні, де укриваються працівники, хімічно небезпечної речовини, працівники повинні вийти (вказати куди) або з дозволу адміністрації залишити зону забруднення. Виходити з неї необхідно тільки у засобах індивідуального захисту і рухатися в напрямку, перпендикулярному напрямку вітру.

При виникненні пожежі на підприємстві всі працівники зобов'язані суворо виконувати вимоги Інструкції з пожежної безпеки, евакуацію проводити згідно Плану евакуації (вказується покажчик напрямку руху).

Відповідальність за дотриманням заходів пожежної безпеки та організацію дій персоналу при загрозі або виникненні пожежі покладається на (посада, прізвище).

 * **Порядок укриття персоналу** у захисних спорудах цивільного захисту стосується тих підприємств, які мають сховища та протирадіаційні укриття, а також наземні і підземні споруди подвійного призначення, які можуть бути використані для захисту людей від негативного впливу сучасних засобів ураження, що використовуються під час воєнних дій, та небезпечних наслідків аварій, катастроф та стихійних лих.

** **Розділ «Порядок видачі персоналу засобів індивідуального захисту»** стосується підприємств які знаходяться у безпосередній близькості хімічно небезпечних об'єктів (ХНО) або використовують у своїй діяльності небезпечні хімічні речовини (НХР).

Структура та зміст інструкції щодо дій персоналу у разі загрози або виникнення НС

Працівник (посада, прізвище) організовує на території підприємства контроль за радіаційною обстановкою за допомогою побутового дозиметру (називається тип приладу) і постійно інформує про результати вимірювань адміністрацію підприємства, управління з питань надзвичайних ситуацій.

При перевищенні гранично допустимих норм опромінення організовується облік доз опромінювання. Відповідальний за виконання цього заходу (посада, прізвище).

Скорочується до мінімуму вхід у будівлю та вихід із неї. Контроль за дотриманням режиму поведінки й роботи працівників, який дозволяє максимально понизити наслідки радіоактивного опромінення покладається на (посада, прізвище).

При загрозі або виникненні катастрофічних стихійних лих призначений працівник підприємства за розпорядженням адміністрації повинен зупинити виробництво, виконати необхідні протипожежні заходи, відключити від електромережі електрообладнання, підготуватися до евакуації, або вивезення у безпечні місця найбільш цінних матеріальних засобів.

Контроль за обстановкою на території підприємства при стихійних лихах і за прийняті заходи захисту персоналу покладається на (посада, прізвище).

При появі постраждалих - надається домедична допомога.

Залучаються санітарні дружини підприємства або санітарні пости, які створені. Приймаються заходи щодо госпіталізації постраждалих до спеціалізованих медичних закладів.

Працівник (посада, прізвище) постійно слідкує за інформацією, яку надає управління з питань надзвичайних ситуацій, про обстановку у місті та доводить її до адміністрації і персоналу підприємства.

При надходженні анонімної інформації про загрозу на території підприємства або поблизу нього терористичного акта, працівник який прийняв її повинен терміново доповісти керівнику підприємства і у правоохоронні органи і діяти згідно розпоряджень і рекомендацій.

Довідкові матеріали

Посадова особа об'єкта, що прибула на місце пожежі, зобов'язана:

р.VIII,п.2. Наказу МВС №1417

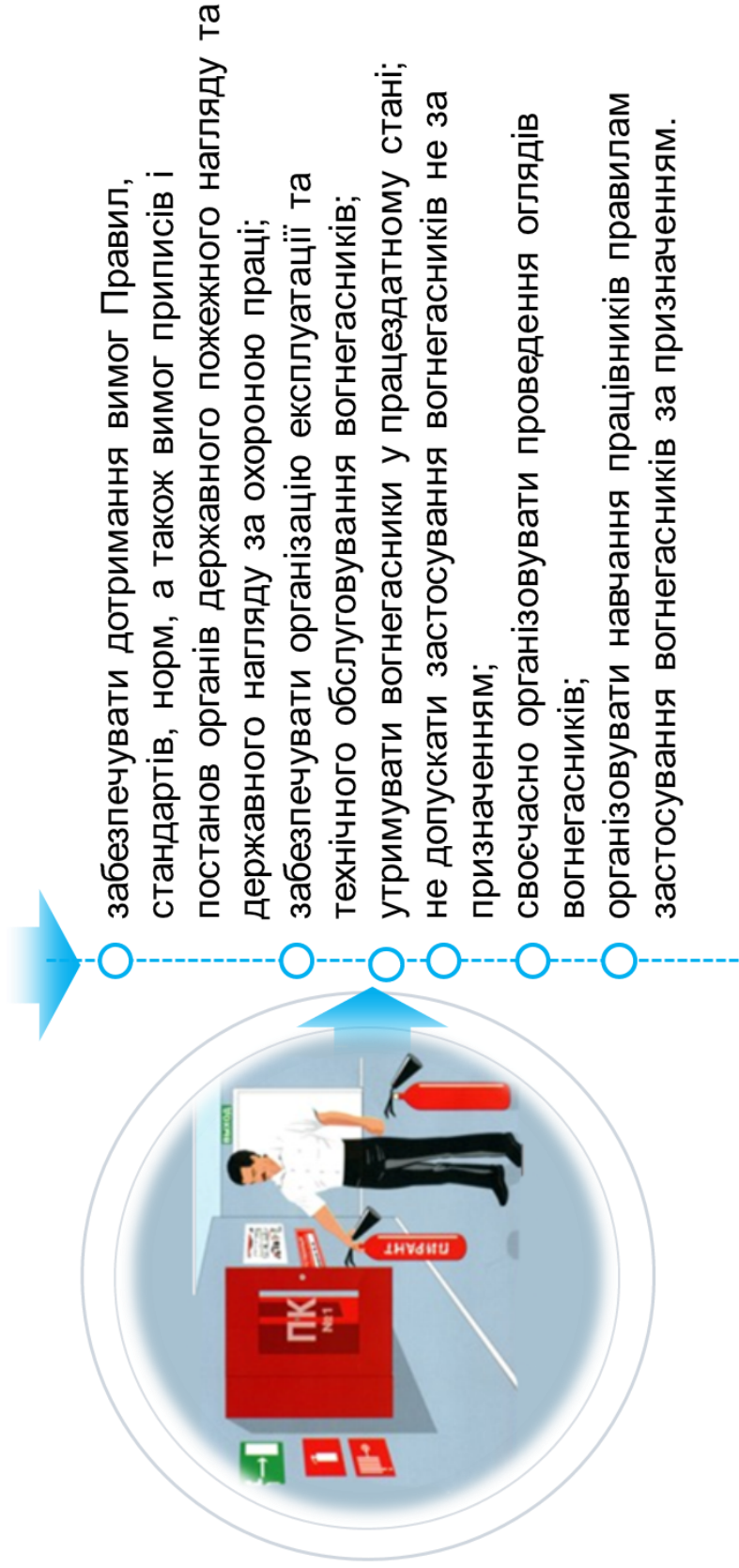
- 1 → **перевірити**, чи викликана Оперативно-рятувальна служба ЦЗ (продублювати повідомлення), **довести** подію до відома власника СГ;
- 2 → **у разі загрози** життю людей негайно організувати їх рятування (евакуацію), використовуючи для цього наявні сили й засоби;
- 3 → **видалити** за межі небезпечної зони всіх працівників, не пов'язаних з ліквідуванням пожежі;
- 4 → **припинити** роботи (якщо це допускається технологічним процесом виробництва), крім робіт, пов'язаних із заходами щодо ліквідування пожежі;
- 5 → **здійснити** в разі необхідності відключення електроенергії (за винятком систем протипожежного захисту);
- 6 → **перевірити** включення оповіщення людей про пожежу, установок пожежогоасіння, протидимового захисту;
- 7 → **організувати** зустріч підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей;
- 8 → **надати** їм допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі та в установці техніки на зовнішні джерела водопостачання;

забезпечити дотримання безпеки працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі.

Керівники підприємств або уповноважені ними особи (далі - власники), а також орендарі, якщо це обумовлено договором оренди, зобов'язані:

Експлуатація вогнегасників на підприємствах без призначення особи, відповідально за пожежну безпеку на об'єкті, не допускається.

Вогнегасники перед придбанням та розміщенням на об'єкті повинні обов'язково пройти первинний огляд особою, відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті.

Довідкові матеріали

Під час проведення первинного огляду встановлюють, що:

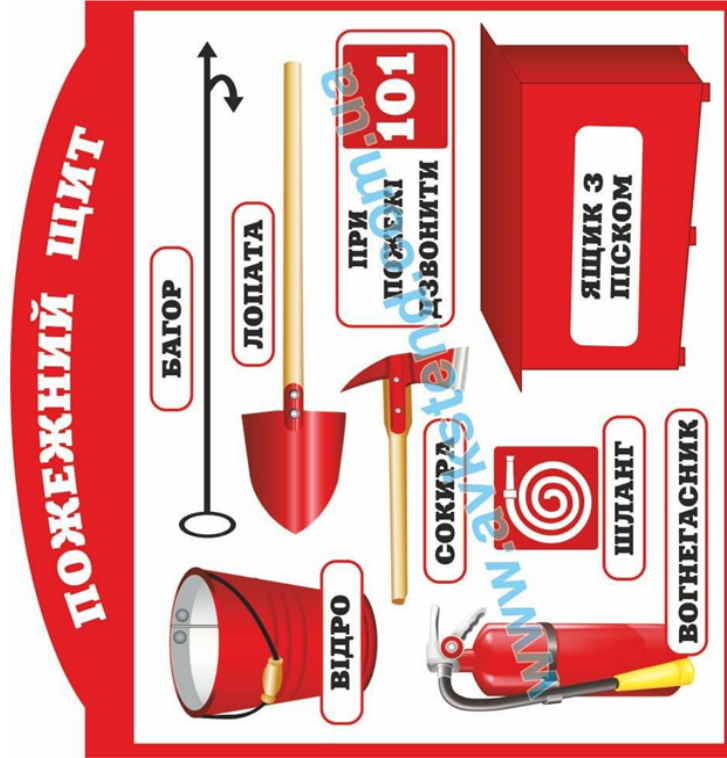
- вогнегасники мають сертифікат відповідності;
- на кожний вогнегасник у наявності є паспорт;
- пломби на вогнегасниках не порушені;
- вогнегасники не мають видимих зовнішніх пошкоджень;
- стрілки індикаторів тиску закачних вогнегасників перебувають у межах робочого діапазону (у зеленому секторі шкали індикатора) залежно від температури експлуатації;
- на маркуванні кожного вогнегасника і в його паспорті вказано виробника та ПТОВ, які мають право проводити його технічне обслуговування, дату виготовлення (продажу) та дату проведення технічного обслуговування.

Довідкові матеріали

Для розміщення первинних засобів пожежогасіння у виробничих, складських, допоміжних приміщеннях, будинках, спорудах, а також на території підприємств повинні встановлюватися спеціальні пожежні щити (стенди).

До комплекту засобів пожежогасіння, які розміщуються на пожежному щиті, входять:

- вогнегасники - 3 шт.,
- ящик з піском - 1 шт.,
- покривало з негорючого теплоізоляційного матеріалу або повсті розміром 2 х 2 м - 1 шт.,
- гаки - 3 шт.,
- лопати - 2 шт.,
- лопи - 2 шт.,
- сокири - 2 шт.

Пожежні щити (стенди) повинні встановлюватись на території об'єкта площею більше 200 м² з розрахунку один щит (стенд) на 5000 м² захищеної площі.

Де розробляється інструкція, що визначає дії персоналу щодо забезпечення безпечної та швидкої евакуації людей?

Довідкові матеріали

- ✓ на об'єктах з масовим перебуванням людей, які є навчальними (у тому числі дошкільними) закладами;
- ✓ закладами охорони здоров'я із стаціонаром;
- ✓ будинками для людей похилого віку та інвалідів;
- ✓ санаторіями і закладами відпочинку;
- ✓ розважальними, культурно-освітніми та видовищними закладами;
- ✓ критими спортивними будинками і спорудами;
- ✓ готелями, мотелями, кемпінгами, торговими підприємствами та іншими аналогічними за призначенням об'єктами з масовим перебуванням людей.

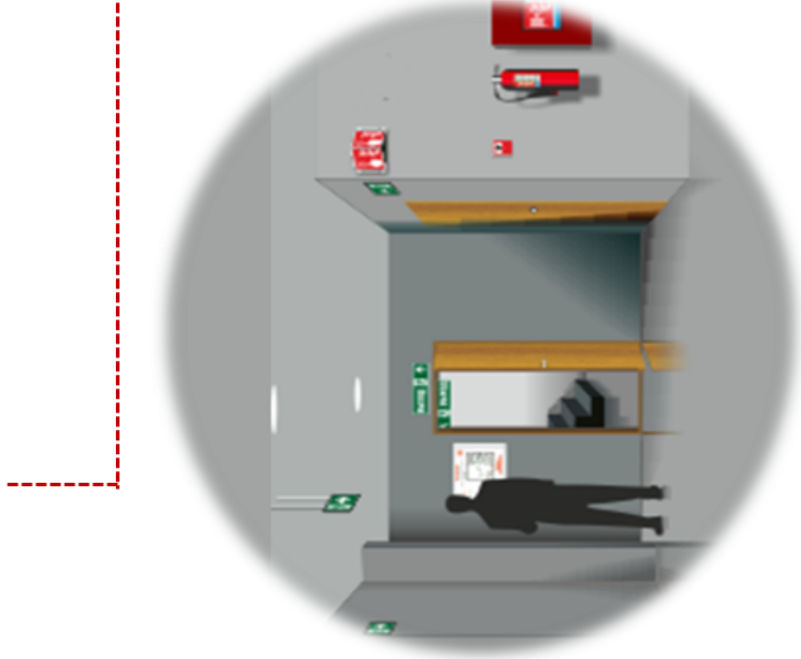

На доповнення до схематичного плану евакуації повинна бути розроблена та затверджена керівником інструкція, що визначає дії персоналу щодо забезпечення безпечної та швидкої евакуації людей, **за якою не рідше одного разу на півроку** мають проводитися практичні тренування всіх задіяних працівників.

Де мають бути розроблені і вивішені на видимих місцях плани (схеми) евакуації людей на випадок пожежі?

1

✓ На об'єктах з постійним або тимчасовим перебуванням на них **100 і більше осіб** або таких, що мають хоча б одне окреме приміщення із одночасним перебуванням **50 і більше осіб**.

2

✓ У будинках та спорудах (крім житлових будинків), котрі мають два поверхи і більше, у разі одночасного перебування на поверсі **більше 25 осіб**, а для одноповерхових - **більше 50 осіб**.

Довідкові матеріали

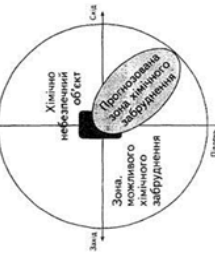
р.ІІ.п.5. Наказу МВС від 30.12.2014 № 1417

Забезпечення засобами індивідуального захисту

Респиратори, протигazi від бойових отруйних речовин, небезпечних хімічних речовин, одяг спеціальний захисний, прилади радіаційної розвідки і дозиметричного контролю, військові прилади хімічної розвідки спеціальні (промислові) прилади хімічної розвідки, джерела живлення і засоби індикації для перелічених приладів, ватно-марлеві пов'язки

Тип засобу захисту	Норма забезпечення	Умови зберігання	Термін зберігання	Терміни лабораторного випробування
Органів дихання від бойових отруйних речовин	1 фільтрувальний протигаз, 1 респиратор на працюючого (працівника формування, служби) + 2% від чисельності працюючих (+5%)	Склад (сховище) в штабелі 7-8 ящиків	10 років	За 6 міс. до закінчення гарантійного терміну далі 1 раз на два роки, 5 шт. від року виготовлення
Шкіри типу Л-1	1 костюм на працівника формування, служби + 10% від загальної чисельності у формуваннях, службах	Склад (сховище) в штабелі 6-7 ящиків	5 років	За 6 міс. до закінчення гарантійного терміну далі 1 раз на два роки, 5 шт. від року виготовлення
Органів дихання від небезпечних хімічних речовин	1 промисловий протигаз за видом НХР на працівника + 2% від загальної чисельності працюючих у зоні можливого хімзабруднення	Склад (сховище) в штабелі 7-8 ящиків	10 років	За 6 міс. до закінчення гарантійного терміну далі 1 раз на два роки, 5 шт. від року виготовлення

Зона можливого хімічного забруднення (ЗМХЗ) - територія, у межах якої під впливом зміни напрямку вітру може виникнути переміщення хмари НХР з небезпечними для людини концентраціями.

Працівники формувань, спецслужб ЦЗ забезпечуються **приладами радіаційної та хімічної розвідки і дозконтролю**. Обсяги визначаються СГ за погодження з органом ДСНС.

Річні норми накопичення засобів РХЗ визначаються в межах від 1/10 до 1/4 загальної потреби залежно від терміну їх зберігання. Після закінчення терміну зберігання здійснюється заміна цих засобів.

- Засоби РХЗ повинні розміщатися за номенклатурою у заводських упаках в обладнаних складських приміщеннях, визначених ОВВ і ОМСВ за погодженням з органами ДСНС
- Відповідальні зберігачі та власники засобів РХЗ складають **акт про їх закладання на склад**, організовують підготовку і утримання **вантажно-розвантажувальних команд (груп)** розробляють **графіки видачі засобів РХЗ**
- Видача майна зі складу здійснюється за **нарядами, підписаними власником засобів**, при пред'явленні довіреності
- Для своєчасного забезпечення працівників засобами РХЗ СГ розробляють **плани їх видачі** Для видачі ЗІЗ створюються (завчасно) **пункти видачі ЗІЗ**, які діють через дві години після отримання розпорядження. Кількість пунктів повинно забезпечити видачу ЗІЗ за 6—8 годин (продуктивність пункту 180—200 осіб/год.)

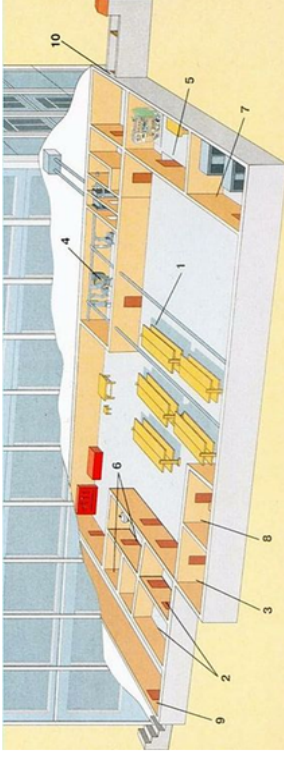

ПКМУ від 19.08.02 № 1200 «Про затвердження Порядку забезпечення населення і особового складу невоєнізованих формувань засобами РХЗ»
Наказ МНС від 16.12.02 № 330 «Про затвердження Інструкції з тривалого зберігання засобів радіаційного та хімічного захисту»
Наказ МНС від 17.06.2010 № 472 "Про затвердження методичних рекомендацій щодо організації роботи ПВ населенню та особовому складу НФ засобів РХЗ"

Захисні споруди цивільного захисту

Для забезпечення утримання ЗС призначаються посадові особи (для окремо розміщених штатна одиниця – комендант) обов'язком яких є облік, здійснення систематичного контролю за утриманням приміщень, збереженням захисних пристроїв та інженерно-технічного обладнання і забезпечення готовності ЗС до укриття людей..

- Нормативна площа підлоги основних приміщень сховища на одну особу становить 0,5 м² при двоярусному та 0,4 м² при триярусному розміщенні нар, норма внутрішнього об'єму приміщення на одну особу, не ≤1,5 м³
- На СГ з НРЗ ≥ 600 осіб у одному зі сховищ передбачається приміщення для ПУ або обладнується телефонна і радіотрансляційна точки зв'язку
- У сховищі передбачається санітарний пост площею 2 м² (з місткістю 900-1200 осіб, крім СГ, медичний пункт), приміщення для зберігання продуктів з розрахунку одне приміщення на 600 осіб

Технічне обслуговування та ремонт спеціального обладнання у ЗС:

ТО 1 (щомісяця) ТО 2, 3 (раз у 3, 6 місяців); поточний ремонт (1 раз у 10 років)

На кожну ЗС завчасно складається **План приведення ЗС у готовність**, з призначенням відповідальних осіб, що затверджується керівником СГ, на балансі яких знаходиться ЗС.

Стан ЗС перевіряється при комплексних перевірках територіальним органом ДСНС (1 раз на рік), при спеціальних СГ (після пожеж, землетрусів, ураганів, злив, повеней тощо) і планових оглядах СГ (з метою перевірки працездатності окремих систем життєзабезпечення ЗС). Про проведення оглядів і перевірок робиться запис у **Журналі перевірки сховища (ПРУ)**.

- **Документальний облік** захисних споруд: **паспорт ЗС** (складається після прийняття в експлуатацію або за результатами її технічної інвентаризації, 2прим.); **облікова картка** (на ЗС, 2 прим.); **книга обліку ЗС** (що мають дві та більше ЗС)
- Балансоутримувач, на балансі (у власності) якого перебувають ЗС, забезпечує зберігання, підтримку ЗС у стані, для **приведення протягом 12 год. у готовність**, і несуть, пов'язані з цим матеріальні, фінансові витрати
- **ЗС є об'єктами оренди** із збереженням їх цільового призначення, крім тих в яких: розташовані ПУ; укриття працівників ОПН; розташовані у зонах спостереження АЕС та призначені для укриття населення під час радіаційних аварій

ПКМУ від 25.03.09 N 253 зміни 28.12.11 № 1390 «Про затвердження Порядку використання ЗС ЦЗ (ЦО) для господарських, культурних та побутових потреб»
ПКМУ від 08.04.99 № 567 «Про затвердження Інструкції про порядок списання непридатних захисних споруд цивільної оборони».

Наказ МНС від 25.01.05 № 41 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення огляду-конкурсу захисних споруд цивільної оборони"

Наказ МНС від 09.10.06 № 653 «Про затвердження Інструкції щодо утримання захисних споруд цивільної оборони у мирний час»

Наказ МНС від 10.06.09 №390 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення технічної інвентаризації ЗС ЦО (цивільного захисту)

ДБН В.2.2.5-97 «Захисні споруди цивільної оборони»

Навчально-методичний центр ЦЗ та БЖД Київської області

Н МЦ ЦЗ та БЖД Київської області

Начальник Центру :

полковник сл.ЦЗ Булах Андрій Петрович

адреса:

08162, смт. Чабани, вул. Машинобудівників- 14,

E-mail: nmc.kyivobl@mns.gov.ua, телефон (044) 251-00-82 (ф).

О бласні курси підвищення кваліфікації керівних кадрів

Завідувач Курсів :

Драпей Вадим Геннадійович

адреса:

07401, м. Бровари, вул.Олімпійська1-а,

E-mail: kzo_brovary@meta.ua , телефон (045-94) 6-66-26 (ф).

Ц икл практичної підготовки

Начальник циклу:

майор сл.ЦЗ Циганков Андрій Олександрович

адреса:

09108, м. Біла Церква, вул. Леваневського-157,

E-mail: volodinnw@online.ua, bckursycz@ukr.net

телефон (045-63) 7-92-52 (ф).

Послуги, які надаються циклом практичної підготовки

Надання освітніх послуг за державним замовленням та угодами з юридичними і фізичними особами з курсового навчання у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки відповідно до отриманого сертифікату ДСНС України та щорічного плану комплектування затвердженого відповідним місцевим органом виконавчої влади або органом місцевого самоврядування;

Організація та проведення навчання за програмами практичної підготовки (методичний супровід) з відпрацювання слухачами навчально-виробничих завдань з планування, організації та проведення на суб'єктах господарювання комплексних об'єктових навчань, тренувань та інших навчально-організаційних заходів з цивільного захисту;

Надання платних освітніх послуг суб'єктам господарювання з проведення на виробництві теоретичних і практичних занять з особовим складом об'єктових формувань цивільного захисту за програмою спеціальної підготовки;

Надання платних послуг суб'єктам господарювання із розробки плануючої документації з організації цивільного захисту на об'єктах суб'єктів господарювання.

Проведення планових консультацій та надання методичної допомоги педагогічним працівникам закладів і установ освіти з організації та проведення заходів Дня цивільного захисту та Тижня безпеки дитини;

Надання інформаційно-аналітичних та консультаційно-методичних послуг штатним (позаштатним) працівникам з цивільного захисту суб'єктів господарювання з питань аналізу ризиків виникнення надзвичайних ситуацій;

Методичне керівництво роботою консультаційних пунктів житлово-експлуатаційних органів, сільських (селищних) рад, з інформування населення за місцем проживання.